

Julie Fredrikke Lohne Berntsen

Bruk av mobiltelefon og sosiale medier i moderne institusjonsarbeid

«Hvordan bruker sosialarbeidere sin private mobiltelefon og sosiale medier i arbeidet med enslige mindreårige flyktninger?»

**Masteroppgave i barnevern
OsloMet- Storbyuniversitetet, Fakultetet for Samfunnsvitenskap**

Sammendrag

Denne masteroppgaven omhandler sosialarbeidere og deres bruk av mobiltelefon og sosiale medier i moderne institusjonsarbeid. Jeg har valgt å fokusere på ansatte ved botiltak for enslige mindreårige flyktninger og deres bruk av sin private mobiltelefon og sosiale medier i deres arbeid.

Oppgavens problemstilling er: Hvordan bruker sosialarbeidere sin private mobiltelefon og sosiale medier i arbeidet med enslige mindreårige flyktninger?

Målet med oppgaven er å finne ut hvordan de faktisk bruker det og hvor går grensen for kontakt? Hvor slutter jobben og hvor begynner privatlivet? Som sosialarbeider i botiltak for enslige mindreårige flyktninger arbeider man tett på etikk og tett på relasjoner. Jeg var nysgjerrig på den etiske grensesonen for kontakt med ungdommene gjennom bruk av mobiltelefonen og sosiale medier.

Det empiriske materialet består av 3 fokusgruppeintervjuer med 10 ansatte fra to ulike kommuner i Norge. To grupper med 3 ansatte og en gruppe med 4 ansatte fra botiltak for enslige mindreårige flyktninger. Analysen av datamaterialet viser variasjon og likheter hos de ansatte og deres tanker og erfaringer rundt bruken av deres private mobiltelefon og sosiale medier i arbeidet med ungdommene. De ansatte forteller om utfordringer ved bruken, men også hvordan det benyttes som et verktøy og i relasjonsbyggingen. De ansatte diskuterer hvordan det påvirker omsorgsrollen ovenfor ungdommene, og det kommer tydelig frem at de ansatte har ulike tanker rundt dette. Det var ulike meninger om hvor langt man skulle ta ungdommene inn i privatlivet sitt, og hvor grensen skulle gå. I botiltakene er det lite regler og retningslinjer om disse forholdene, som de ansatte kan støtte seg på. I intervjuene kom det frem at de ansatte er alltid opptatt av beboerens beste, og at man må stå inne for den relasjonen man legger opp til.

Abstract

This master thesis is focused on social workers in modern institutions and their use of mobile phone and social media. More specifically on social workers, that are employed at refugee homes for unaccompanied minor refugees, and their use of private cell phones and social media in their job with the youth.

The goal of this research paper is to determine how employees actually use it, and where is the limit for contact with this group of people they are working with. Where does the job end and where does personal life begin? As a social worker at a refugee home for unaccompanied minors, one works closely with the topic of ethics and interpersonal relationships. I was curious about the ethical borderline for keeping in touch with the youth through mobile phone and social media.

The empirical data is consistent of 3 focus group interviews with 10 employees from two different municipalities in Norway. Two groups with 3 employees and a group of 4 employees working at refuge homes for unaccompanied minor refugees. The data analysis shows a variation and similarities of the employees and their thoughts and experiences regarding the use of their cellphones and social media in their work. The employees talk about the challenges they face because of social media, but also how it is used as a tool in the relationship building. The employees talk about how it affects the relationship with the minors, and it is clear that they have different opinions about this issue. There were also different opinions about how much one should integrate the children into one's own personal life and where one should draw the line. Currently, there are very few rules and guidelines about this issue, that the employees can rely on. During the interviews, it became clear that the children's best interest was of uttermost importance for the social workers and that one must always stand by the relationship one is building up.

Forord

Jeg kommer aldri til å glemme den tiden jeg jobbet med enslige mindreårige flyktninger. Det var en helt spesiell brukergruppe som lå mitt hjerte veldig nært. Temaer rundt denne brukergruppen har engasjert meg lenge, og jeg syntes at teamet om hvordan de ansatte bruker deres private mobiltelefon og sosiale medier for å være i kontakt med ungdommene er utrolig interessant, nytt og spennende.

På denne reisen har jeg lært hvordan mobiltelefonen og sosiale medier kan brukes som et viktig verktøy i arbeidssammenheng i relasjonsarbeid, og hvordan denne bruken påvirker vår rolle som profesjonelle omsorgsgivere for en gruppe unge mennesker i en sårbar situasjon.

Jeg vil takke alle de ansatte som har stilt opp på fokusgruppeintervjuene at de har delt sine tanker, holdninger og erfaringer med meg. Det var veldig hyggelig å bli kjent med dere. Uten deres hjelp hadde det ikke blitt noe masteroppgave.

Deretter vil jeg takke Beata, Mariette, Shivana og Fernanda for gode diskusjoner, støtte og innspill. Og ikke minst vil jeg rette en stor takk til min veileder, Marit Haldar, for god oppfølging, inspirasjon, støtte og enorme tålmodighet. Jeg har lært veldig mye. Jeg vil også gjerne takke min familie, venner og kollegaer for oppmuntrende ord gjennom hele studieløpet.

Takk til Karianne for gjennomlesning og språkvask.

Til sist vil jeg gjerne takke min aller beste kjæreste Dag Erik for enrom støtte og fode tålmodighet. Tusen takk for at du har vært der for meg og gitt meg støtte og omsorg hele veien, også når frustrasjonen har tatt fullstendig overhånd.

Oslo, 15. mai 2019

Julie Fredrikke Lohne Berntsen

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	7
1.1 Bakgrunn for tema.....	7
1.2 Avgrensning og problemstilling.....	7
1.3 Relevans.....	8
1.4 Botiltak for enslige mindreårige flyktninger.....	8
1.5 Oppbygning	9
2. Tidligere forskning	10
2.1 Barn og unge i en ny mediehverdag.....	11
2.2 Hjem eller institusjon	13
2.3 Omsorgsetikk i barnevernet.....	15
2.4 Relasjoner i arbeid med enslige mindreårige flyktninger	17
2.5 Barnevern og sosiale nettsamfunn.....	19
3. Teoretiske perspektiver	22
3.1 En digital livsverden.....	23
3.2 Etikk på sosiale medier	24
3.3 Etikk og omsorg	26
3.4 Profesjonell omsorg.....	28
4. Metode	30
4.1 Fokusgruppeintervju	30
4.1.1 Rekruttering av informanter.....	31
4.1.2 Utvalget	32
4.1.3 Botiltakene	33
4.1.4 Etske betraktninger	34
4.1.5 Intervjuguide	36
4.1.6 Gjennomføring av intervjuene	36
4.2 Analyse	38
4.2.1 Transkribering.....	38
4.2.2 Tematisk analyse av datamaterialet.....	39
4.3 Min egen forskerrolle	40
4.4 Generaliserbarhet	41
5. Analyse og funn	42
5.1 Privat mobiltelefon og sosiale medier som et verktøy.....	42
5.1.1 Kontaktskaping.....	43
5.1.2 Å lage avtaler.....	44
5.1.3 Effektivitet	45

5.1.4	Økonomi	46
5.1.5	Sosiale medier som verktøy til å skape nærhet og distanse	47
5.1.6	Opprettholdelse av kontakt	50
5.2	Privat mobiltelefon og sosiale medier i relasjonsbygging med ungdommene	51
5.2.1	Omsorg	52
5.2.2	Skape hjem ved hjelp av sosiale medier.....	54
5.2.3	Om å skape vennskap.....	55
5.3	Profesjonell tilnærming.....	57
5.3.1	Nærhet og konfidensialitet.....	57
5.3.2	Sosiale medier og synliggjøring av popularitet	59
5.3.3	Grenser for bruk av mobil og sosiale medier	60
5.3.4	Tilgjengelighet	61
5.3.5	Grensesetting	63
5.3.6	Etiske grenser om mengder av folk.....	64
6.	Oppsummerende diskusjon	65
6.1	Omsorg.....	65
6.2	Hjem vs institusjon	69
6.3	Litt moderne, litt gammeldags.	70
7.	Avsluttende kommentarer.....	72
8.	Litteraturliste.....	74
	Vedlegg 1: Invitasjonsbrev.....	79
	Vedlegg 2: Intervjuguide.....	80
	Vedlegg 3: Godkjenning.....	81

1. Innledning

1.1 Bakgrunn for tema

Da jeg jobbet på botiltak for enslige mindreårige flyktninger i en kommune i Norge for en tid tilbake, opplevde jeg som nyansatt å stå midt i et dilemma. Ungdommene ønsket å ha kontakt med meg via mobiltelefonen og sosiale medier. Da jeg tok denne forespørselen opp med lederen på boligen, fikk jeg som svar: «Her er vi litt rundere i kantene. Gjør det som er best for deg selv». Det var forvirrende for meg å ta stilling til denne problemstillingen som nyansatt på arbeidsplassen. De andre ansatte hadde erfaring rundt temaet og det var en gjengående diskusjon i personalgruppen. Dermed er forskningen på feltet om bruk av mobiltelefonen og sosiale medier i moderne institusjonsarbeid knyttet til egen interesse. Dette er fordi jeg opplever at samfunnet har endret seg de siste årene med tanke på bruk av mobiltelefonen og sosiale medier i et yrke som jobber tett på etikk og relasjoner.

Sosiale medier er et spennende tema, og vi har alle vårt eget forhold til det. Sosiale medier har endret måten vi kommuniserer på, både i hverdagen og i jobbsammenheng. Det brukes av privatpersoner til å kommunisere med andre brukere, men det brukes også til nyhetsformidling, markedsføring, politiske ytringer og offentlig informasjon (Aalen, Enli, 2018).

Enslige mindreårige flyktninger er barn og ungdom i en spesiell og sårbar situasjon. De kommer alene til Norge uten deres omsorgspersoner og har dermed behov for omsorg og et trygt hjem (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, 2018). På tiltaket blir de ivaretatt av offentlige ansatte som opplever et dilemma ved intensjonen om å skape et hjem og det faktumet at det er en arbeidsplass. De ansatte jobber tett opp til ungdommene og etablerer gode relasjoner, men hvor går grensen for kontakt? Fra et faglig og etisk perspektiv er det interessant å se hvordan de ansatte vurderer de fagetiske vurderingene i denne situasjonen i deres jobbhverdag. Jeg vil i denne oppgaven gå nærmere inn på de ansattes synspunkter rundt bruken av mobiltelefon og sosiale medier i et yrke hvor man er tett på etikk og tett på relasjoner.

1.2 Avgrensning og problemstilling

Jeg skal i min oppgave ta for meg sosialarbeiderne som jobber i tiltak for enslige mindreårige flyktninger og deres bruk av sin private mobiltelefon og sosiale medier i deres arbeid med ungdommene. Jeg er interessert i hvordan de bruker sin private mobiltelefon og sosiale

medier som et verktøy, i relasjonsbyggingen og de etiske grensene for kontakt i moderne institusjonsarbeid. Jeg er interessert i å fange opp informasjon om hvordan de faktisk bruker det, deres tanker rundt det, beskrivelser av og opplevelsene de møter i bruken av dette mediet.

1.3 Relevans

Sosialarbeiderne i barnevernet jobber med barn og unge i en sårbar situasjon. I botiltak for enslige mindreårige flyktninger møter de ansatte en gruppe unge mennesker som er kommet alene til Norge uten sine familier og venner. Deres oppgave er å skape et trygt og godt hjem og hjelpe dem inn i det norske samfunnet (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, 2018). Flere sosialarbeidere som har den daglige omsorgen for ungdommene opplever at det kan være vanskelig å skille mellom jobb på den ene siden og privatlivet på den andre siden. Det kan være utfordrende å være flyktingenes primære omsorgspersoner, men samtidig holde en profesjonell distanse. Sosialarbeiderne er ansatt i et system og har et omfattende regelverk de må forholde seg til, samtidig er de omsorgspersoner for en sårbar gruppe unge mennesker som er kommet alene til fremmed land.

Vi opplever i stor grad at dagens ungdommer er styrt av sosiale medier, og mye av kommunikasjonen med andre mennesker foregår nettopp her. Sosialarbeiderne på omsorgstiltaket kan oppleve vanskeligheter ved å sette grenser for kontakt med ungdommene, samtidig som disse mediene er et ressurssterkt hjelpemiddel i det daglige arbeidet med denne brukergruppen. De må derfor prøve å finne en balanse, men denne gråsonen kan være motstridene for de ansatte. Mer kunnskap og erfaringer rundt denne problemstillingen gir bedre forutsetninger for oss som jobber i moderne institusjoner og bidrar til en større forståelse rundt den nye mediehverdagen.

1.4 Botiltak for enslige mindreårige flyktninger

Enslige mindreårige flyktninger er en gruppe unge mennesker som er kommet alene til Norge uten deres nære omsorgspersoner, og de er innvilget oppholdstillatelse. De har flyktet fra sitt hjemland og familiene deres, og har derfor et behov for voksne omsorgspersoner rundt seg (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2017) Når de enslige mindreårige flyktingene har fått opphold i Norge, og er blitt tildelt kommune, skal kommunen vurdere den enkelte ungdommens behov, og tilby tiltak deretter (Barnevernloven, 1992 § 3-4.). Botiltaket skal danne rammen for stabilitet, trygghet og kontinuitet, samtidig som den skal kunne gi en god kombinasjon av selvstendighet og frihet på den ene siden og oppfølging,

samhold og relasjoner på den andre siden (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2017)

De ansattes oppgave er å arbeide aktivt med å fremme en bosituasjon med trygghet, relasjonsbygging og følelsesregulering. De skal skape et hjem med forutsigbare voksne som skal møte ungdommen der de er og gi råd og veilede dem når det kommer til skole, fritid, venner, helse, jobb og offentlige kontorer, samt andre arenaer og situasjoner som er viktige i ungdommens liv (Stavanger kommune, 2018). Barne-, likestilling- og inkluderingsdepartementet skriver i sin håndbok for kommunene, arbeide med enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger (2017) at de ansattes egenskaper og kompetanse er avgjørende for om staben skal kunne være gode veiledere og støttespillere for barna. Det skaper trygghet dersom noen passer på at alle de praktiske gjøremålene blir gjort og at arbeidet blir rettferdig fordelt. Videre er det trygt å ha en voksen veileder i det norske samfunnet. Den ansatte kan dempe konflikter og være en viktig samtalepartner for ungdommene. I og med at det må forventes store individuelle forskjeller i omsorgsbehovet, vil det være viktig at bofellesskapet legger vekt på faktorer som fleksibilitet og mulighet for tilpasning av oppfølgingsbehov. Det er også en fordel hvis noen av de ansatte har flyktning bakgrunn slik at de har personlig erfaring som de kan formidle til de unge. En av de viktigste ressursene for barna er kontakten med nære voksne (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2017). I en rapport fra folkehelseinstituttet (2009) kommer de frem til at barn som mangler nære voksne er meget sårbare og blir lett deprimerte. I undersøkelsen vises det også at de unge kan føle seg mer utrygge på lederen i bofellesskapet enn på andre voksne (familien eller frivillige støttekontakter) og dette på grunn av vissheten om at leder er offentlig ansatt og at hjelpen er del av jobben (Oppedal, Seglem & Jensen, 2009, s.23).

1.5 Oppbygning

Masteroppgaven er innledet med begrunnelse for min interesse for tema, problemstillingen og dens relevans og en kort presentasjon av botiltaket for enslige mindreårige flyktninger. I det andre kapittelet vil jeg ta for meg tidligere forskning på temaer rundt sosiale medier samt moderne institusjonsarbeid. I det tredje kapittelet presenterer jeg oppgavens teoretiske grunnlag, med særlig vekt på etikk og omsorgsarbeid. I det fjerde kapittelet skal jeg beskrive metoden jeg har brukt og hvordan jeg har valgt å finne datamateriale i mitt forskningsprosjekt. I det femte kapittelet presenterer jeg resultatene og analyser materialet

mitt. I det sjette kapittelet har jeg min oppsummerende diskusjon samt avslutning av oppgaven.

2. Tidligere forskning

For å beskrive hvordan de ansatte bruker sin private mobiltelefon og sosiale medier i deres arbeid med ungdommene på botiltak for enslige mindreårige flyktninger, er det relevant å presentere noe av den forskningen som er blitt gjort. Denne studien representerer et annet perspektiv enn det som er vanlig i forskningen om enslige mindreårige flyktninger. Ved å fokusere på de ansattes refleksjoner rundt deres roller og relasjoner i kontakt med ungdommene ved bruk av deres private mobiltelefon og sosiale medier, representerer denne studien et viktig bidrag til forskningen om arbeide med enslige mindreårige flyktninger.

For å finne frem til litteratur har jeg benyttet meg av skolens database. Databasen som i hovedsak er benyttet er «Oria». Jeg har også funnet frem til litteratur ved å se i referanselistene til bøker, artikler og forskning som har vært relevant for min oppgave. Det har vært utfordrende å finne forskning, artikler og bøker som anvender den grensesonen mellom privatlivet og arbeidslivet som sosialarbeider. Spesielt med tanke på bruk av sosiale medier og mobiltelefon. Selv om forskning på dette teamet ikke synes å ha vært prioritert er det allikevel aktuelle artikler og forskning som er relevant for oppgaven. Blant annet forskning på barn og unge i en ny mediehverdag, hjem eller institusjon, omsorgsetikk i barnevernet, relasjoner i arbeid med enslige mindreårige flyktninger, barnevern og sosiale nettsamfunn.

Det å jobbe som sosialarbeider i en ny modernisert medie verden gir nye problemstillinger som man må forholde seg til, samtidig som man havner i en gråsoner for kontakt med brukergruppen.

Kunnskap om hva tidligere forskning sier om barn og unge på sosiale medier og relasjonsarbeid på boligen bidrar til en forståelse av noen av utfordringene de ansatte står ovenfor i forhold til en ny mediehverdag i samfunnet.

2.1 Barn og unge i en ny mediehverdag

For å kunne si noe om hvordan sosialarbeidere bruker deres private mobiltelefon og sosiale medier i arbeidssammenheng, er det relevant å se litt på forskjellige undersøkelser som er blitt gjort. Medietilsynet har gjort en undersøkelse «Barn og medieundersøkelsen 2018» som er gjennomført av Sentio Research Norge i oppdrag fra medietilsynet om hvordan ungdom opplever sosiale medier og deres medievaner. I denne undersøkelsen har nærmere 5000 barn mellom 9-18 år og 2200 foreldre svart på spørsmål om barn og unge sine medievaner.

Formålet med undersøkelsen er å gi en samlet framstilling av barn og unges bruk av ulike digitale medier (Medietilsynet, 2018, s.8).

Undersøkelsen viser at allerede ved 10 års alderen har omtrent alle barn tilgang til mobil, og 90% har smarttelefon. Tidsbruk på sosiale medier og mobil øker fram til 16-17 års alderen, samtidig som tid med familie og venner synker med alderen før den flater ut rundt 15 årsalderen (Medietilsynet, 2018, s. 2).

Når jeg skal ha et forskningsprosjekt om hvordan ansatte på bolig for enslige mindreårige bruker mobiltelefonen og sosiale medier i arbeidet med enslige mindreårige flyktninger, er det interessant å se på medievanene til ungdommer som de arbeider med. Når man arbeider med barn og unge, og spesielt som sosialarbeidere i boliger hvor man er tett opp til ungdommer i deres hjem til alle døgnets tider, blir det høyest relevant å vite hvordan man skal forholde seg til den nye mediehverdagen på de arenaene ungdommen befinner seg på. Og mer interessant er det å se på hvordan man blir mer personlig med personer gjennom sosiale medier.

Fordi de sosiale mediene har spredd seg så raskt, har veien blitt til mens vi har gått. Mye av det som har vært tenkt og sagt om sosiale medier, har vært anekdotisk eller basert på egne erfaringer. Teknologien endrer seg raskere enn mennesker (Aalen, 2013, s. 12).

For mange er mobiltelefon og sosiale medier blitt en så stor del av livet og hverdagen, og mye av privatlivet blir eksponert. Samtidig så vokser barn og unge i dag opp med den moderne teknologien, og alle dens funksjoner som en del av en nyere moderne verden. Medietilsynet legger frem at ni av ti barn og unge i alderen 9 til 18 år bruker ett eller flere sosiale medier, og andelen øker med alderen. Fra 12 års alderen hos jenter og 13 års alderen hos gutter bruker omtrent alle sosiale medier. Snapchat er det mest brukte sosiale mediet blant barn og unge. Hele 81 prosent bruker «Snapchat», mens 67 prosent bruker «Instagram» og 54 prosent bruker «Facebook» (Medietilsynet, 2018, s. 4). Disse mediene er en kommunikasjonsplattform som de unge befinner seg på, og som jeg opplevde mange av de ansatte benyttet seg av for å komme i kontakt med ungdommene.

Undersøkelsen sier også at barna mener gjennomgående at de bruker passe med tid på ulike aktiviteter, men en del mener de bruker for mye tid på telefonen, sosiale medier og internett (Medietilsynet, 2018, s. 2). Mye av dagens kommunikasjon skjer via mobiltelefonen og sosiale medier, og ungdommene på boligen er aktive brukere av sosiale medier. Dette må de ansatte forholde seg til, og de gjør jobben sin på andre måter nå enn hva de har gjort tidligere.

I oppdragsrapporten «Barn og unge i den nye mediehverdagen- etnisitet, kultur og tradisjon» som er skrevet av Dag Slette-meås (SIFO, 2007), er det blitt benyttet en diskursiv tilnærming til hvordan norsk-etniske foreldre i en vestlanskommune og fremmedkulturelle foreldre i en drabantby i Oslo har reflektert rundt egen hverdag med en ny medieteknologi og regulering av og kontroll av barnas mediebruk. Et fellestrekk hos mange innvandrerfamilier er at TV'en ble brukt direkte i oppdragelsen av barna og til den kulturelle læringen i forhold til deres opprinnelige kultur (Slette-meås, 2007, s.9). Gjennom sosiale medier blir verden mer globalisert (Rudi, 2017). Ungdommene på botiltaket kommer fra ulike land og kulturer, og de ansatte kan til tider oppleve «kulturkrasj». I relasjonen mellom de ansatte og ungdommene kan det være en fordel å ha litt kjennskap til hverandres kulturer. Flere av de ansatte opplevde at det var nyttig å bruke tid med ungdommene på sosiale plattformer som blant annet «Youtube» eller TV-kanaler fra hjemlandet, der de kan vise videoer fra deres hjemland. Som ansatt er det en fin arena å bli enda bedre kjent med ungdommene, og ta del i deres kultur og deres opprinnelige hjemland. Den nye mediehverdagen hos barn og unge i den moderne vestlige hverdagen og deres forutsetninger, handlinger og praksis innebærer i høy grad om nye bruksmåter og relasjoner mellom teknologi og mennesker. De fødes inn i en heldigital verden, som vi andre bare må lære og forholde oss til (Slette-meås, 2007, s.11).

Det har også blitt diskutert gjennom tiden om hvordan mediehverdagen gjør forskjell fra de praksisene vi er vant med, og hva består forskjellene av? Det trekkes frem ulike former for konsekvenser både når det gjelder helse, sosiale evner, tidsbruk, voldsutøvelse, virkelighetsflukt og andre generelle problemstillinger knyttet til digital kompetanse, dannelse og muligheter (Slette-meås, 2007, s.12). De ansatte må forholde seg til ungdommene og deres medievaner på nye måter enn hva en måtte tidligere. Dette innebærer ikke bare som ansatt å sitte å se på ungdommene bruke sosiale medier, men også være en del av det og utnytte de fordelene som er. De ansatte kan lære mye av ungdommene på hvordan de kan ta i bruk de sosiale mediene på en effektiv måte i arbeidet med ungdommene. Dette er en ny form for

kontakt og kommunikasjon som de ansatte må forholde seg til på nye måter. Kommunikasjon og hvordan avtaler inngås på de ulike plattformene hvor ungdommene er på, er en ukjent arena for mange sosialarbeidere. Dette mener jeg det bør utforskes nærmere på.

Christensen og (2001) har skrevet en bok om familier i forandring, hvor de forfekter modernitetens tilstedeværelse på alle samfunnsnivåer og fremhever den økende grad av kompleksitet som hverdagen kjennetegnes av. De gamle rutiner og tradisjoner rekonstrueres, noe som gjør at man må ta nye valg på nytt og på nytt. Det fører til at den moderne familien må endre både struktur og betydning, samtidig som at de er under konstant omforming. Dette fører til at man i større grad må reflektere og gjøre bevisste valg i hverdagen (Slette-meås, 2007, s.15).

Dette gjelder også på botiltaket, hvor det bor ungdommer sammen med sosialarbeidere. Den nye livsfasen er med på å endre levestylen for ungdommene. Dette kan være med på å slite mange i kampen mot eller med mer kollektive og idealtypifiserte normoppfatninger som eksisterer i samfunnet. Disse idealtypene samsvarer ofte ikke med den moderne virkeligheten og er gjerne skapt på en tid med andre forutsetninger. Men likevel har slike nostalgiske oppfatninger stor kraft og opptrer som «veiledere» for mange foreldre i hvordan man «bør» leve det ideelle familieliv, mens nå står medieteknologien ofte i et sterkt motsetningsforhold til disse idealstillingene (Slette-meås, 2007, s.17).

I dette tilfelle må vi overføre kunnskapen fra den moderne familien til institusjonsliv hvor man utøver profesjonell omsorg.

Barn og unge i vår digitaliserte tidsalder vil ha muligheter til å sette markant preg på utviklingen gjennom sin mediepraksis og dermed vil de vante praksisene vi tidligere har kjent til endres med tiden.

2.2 Hjem eller institusjon

Artikkelen til Ketil Eide, Irmelin Kjelaas og Ann Kristin Larsgaard (2017) er et forskningsprosjekt som tar for seg tvetydigheten i omsorgsarbeid med enslige mindreårige flyktninger bosatt i kommunene. Prosjektet har en kvalitativ tilnærming hvor de har intervjuet miljøarbeidere på botiltaket og ettervern, saksbehandlere, barnevernsledere, ledere i bosettingsarbeidet og representanter fra NAV eller flyktningkontor. Alle bortsett fra barnevernslederne, jobber mer eller mindre direkte med ungdommene.

På det ene gruppeintervjuet med fire miljøarbeidere i et botiltak for enslige mindreårige flyktninger setter en miljøarbeider ordet på en opplevelse mange av forskningsdeltakerne i denne studien deler, altså den opplevelsen av det kommunale omsorgsarbeidet med enslige mindreårige flyktninger mangler. Hun sier blant annet: «jeg syntes jo det hadde vært lettere om vi hadde hatt en sånn felles retning... jeg har jo jobba med LØFT-metodikken, og det var det vi jobba etter. Det har vi ikke hatt hos oss fordi vi er et hjem, ikke sant? Og da har vi ikke noe behandlingsmetode, da. Fordi vi ikke skal behandle. Samtidig driver vi jo mye behandling. Så det er vanskelig (...) og det er jo det mange ansatte også etterlyser: «Hvilken vei skal vi gå? Skal vi gå din vei, skal vi gå sykerpleierveien?» Alle har dratt med seg sin vei.. og så mangler vi den der felles... men nå har vi jo sett at det trengs.» (Eide, Kjelaas, Larsgaard, 2017). Dette er refleksjoner rundt ulike dilemmaer profesjonsutøverne står i, der dilemmaet mellom intensjonen om at botiltaket skal være et hjem eller institusjon.

Artikkelen drøfter beskrivelsene og refleksjonene i lys av teorier om formål med virksomheter generelt og profesjonelt omsorgsarbeid spesielt.

Berglund (2015) påpeker at vidt ulike forståelser hos aktørene i kommunene, av hvem og hva de enslige mindreårige er, fører til ulike målsettinger av tiltaket. Når de enslige asylbarna betraktes først og fremst som barn, er omsorgen den overordna målsettinga, mens det er integreringen som er hovedmål når de først og fremst oppfattes som innvandrere (Eide et. al., 2017). Skagen (2011) finner at hans informanter er opptatt av om barna bør forstås som «barnevernsbarn» eller «ordinære barn», og diskuterer hvordan dette borger for ulike omsorgstiltak, en eller annen form for institusjon på den ene siden, eller et såkalt hjemlignende tiltak på den andre. De ulike forståelsene av barnas behov innebærer også vidt ulike syn på hva slags kompetanse de ansatte bør ha (Eide et al., 2017).

De ansatte i denne studien beskriver uklarheten rundt formål som knytta til innholdet i omsorgsarbeidet. De er også opptatt av strukturelle vilkår og hvordan dette legger føringer for arbeidet, men det er dilemmaer knytta til innholdet i det faktiske arbeidet med barna som er mest fremtredende i deres beskrivelse. De intervjuede er først og fremst opptatt av hvordan botiltaket først og fremst skal betraktes som hjem eller institusjon, og i forlengelsen av det, om de «kun» skal gi omsorg eller om de skal jobbe metodisk (Eide et al., 2017).

En del av sosialarbeiderne i denne studien som jobber direkte med ungdommene i bofellesskapet, gir uttrykk for at de oppfatter botiltaket som et hjem fremfor en institusjon. De

beskriver relasjonen som sentralt for å skape et hjem, og bruker eksempler og metaforer knytta til en hjemlig familiær kontekst og relasjon, og sier ting som at de vil skape en familie, ønsker at barna skal være som søsken, at de vil gi av seg selv og gå utover det som vanligvis oppfattes som profesjonelle grenser (Eide et al.,2017).

Disse funnene i denne studien henger tett opp til min studie hvor jeg fokuserer på hvordan de ansatte bruker sin private mobiltelefon og sosiale medier i deres arbeid, og hvor grensen for kontakt går med ungdommene. I denne studien blir det diskutert hvorvidt bofellesskapet for enslige mindreårige flyktninger skal være et hjem eller en institusjon, der hjemmet forstås som et sted å gi en form for omsorg som ikke anses som vanlig jobb, mens det å være en institusjon forbindes med å anvende metodiske tilnærminger innen miljøterapi og ikke å gjøre ungdommene avhengig av de tjenestene de får (Eide et al., 2017).

De intervjuede i denne studien beskriver omsorgsarbeidet som et motsetningsfylt arbeid med uklare formål. De beskriver en spenning mellom å anse botiltaket som et hjem på den ene siden og en institusjon på den andre, og de etterspør tydeligere formål med arbeidet. Uklare formål kan, slik disse intervjupersonene ser det, føre til uforutsigbarhet i roller og relasjoner, og til privatiserte og ikke- reflekterte omsorgspraksiser (Eide et al.,2017).

2.3 Omsorgsetikk i barnevernet

Cecilie Basberg Neumann (2012) skriver om omsorgsetikk i barnevernet. En refleksjon over det «nye» kjærlighetskravet til barnevernsarbeidere. I denne artikkelen tar hun utgangspunktet i hva slags omsorgsetikk som skal legges til grunn for barnevernsfaglig arbeid. Behovet for omsorg og nærhet, og også kjærlighet, skal være førende for barnevernsarbeidere. Hun mener det er grunn til å problematisere situasjonen som kan oppstå dersom barns behov for kjærlighet oversettes til krav som skal ivaretas og håndteres av barnevernsarbeidere (Neumann, 2012, s. 104).

Hun diskuterer i sin artikkel om profesjonelle omsorgsutøvere i ulike institusjonelle sammenhenger kan føle kjærlighet for enkelte av sine sårbare brukergrupper. Hennes posisjon er ikke å vurdere om dette er bra eller ikke, eller på hvilke måter og i hvilke situasjoner dette er legitimt, men hun argumenterer for at et uproblematisk krav om at barnevernsarbeidere skal yte foreldrelignende kjærlighet kan tenkes å bidra til en de-profesjonalisering med problematiske konsekvenser for både ytere og mottakere av omsorg i barnevernet (Neumann, 2012, s. 117)

Min forskning retter jeg opp mot denne artikkelen med tanke på de ansatte på bolig for enslige mindreårige flyktninger, og deres grense for å ha ungdommene som en del av deres private liv. I artikkelen knytter hun «kjærlighetskravet» både til den stadig sterkere fokuseringen av barns rettigheter i diskusjoner om barns betingelser og til barnevernsarbeidets profesjonshistorie, nærmere bestemt til kvinnekjønningen og den delvis profesjonaliseringen av sosialt arbeid (Neumann, 2012, s. 104). Dette kjærlighetskravet kan forstås som et krav om at den familielignende kjærligheten skal være normen for relasjonen mellom de profesjonelle ansatte og de barna som det skal ytes omsorg for, og i barnekonvensjonen forutsettes kjærlighetsbegrepet «sømløst» overførbart fra foreldre-barn-relasjonen til relasjonen mellom den profesjonelle og barnet, som staten må sikre omsorgen for (Neumann, 2012 s.109).

Tidligere forskning knyttet opp til posisjonen om etikk og rasjonalitet handlet om blant annet å sette ord på og avklare de konkrete betingelsene for, og de strukturelle og institusjonelle begrensningene ved å utøve omsorg, og til dels om å spesifisere det vitenskapsteoretiske grunnlaget for betydningen av omsorg og det å utøve omsorg sett i relasjon til ulike former for rasjonalitet (Eks. Wærness 1992 og 1995, Sørensen 1982, Hamran 1996, Ve 1999).

Utgangspunktet for begrepet omsorgsrasjonalitet, og for Wærness' omsorgsforståelse, er at omsorg handler om aktivitet og om følelser. Hun mener at omsorg involverer en relasjon mellom minst to mennesker, og den som gir omsorg viser bekymring, følelser, hengivenhet og omtanke for den som mottar omsorgen. Omsorg skiller hun i tre former, hvor den første er omsorg i en symmetrisk relasjon preget av likeverdighet og resiprositet, den andre er omsorg i en underordnings- eller servicerelasjon, der den som gir omsorg er underordnet mottakeren av omsorgen, og den tredje som viser omsorg i en avhengighetsrelasjon der den som mottar omsorg er avhengig av den som gir omsorg. Det er den siste relasjonen Wærness utvikler begrepet omsorgsrasjonalitet innenfor denne relasjonen i omsorgsarbeid (Neumann, 2012, s.111). Ifølge Wærness er det bekymringsfullt at denne omsorgen som gis i omsorgsarbeid mister noe av sitt omsorgsinnhold når den blir gitt i en offentlig, institusjonalisert sammenheng (Neumann, 2012, s. 111).

Dette ser jeg også igjen hos mine egne informanter i henhold til å gi for mye omsorg. Det er de ansattes overveielser i grensedragningene mellom det å være profesjonell og det å være privat, og *for* privat, i botiltaket for enslige mindreårige flyktninger. Det spenningsfeltet mellom å utgi for mye omsorg til flyktninger som kommer helt alene til Norge uten

omsorgspersoner, og det pliktetiske profesjonsidealet. Hvor langt kan man gå i omsorgsutøvelsen for disse ungdommene? Det kan også fort bli skille i personalgruppa når noen kommer for nære ungdommene og etablerer veldig tette bånd, og får en familie liknende forhold til dem.

Grunnlaget for at Wærness (1992) så en kobling mellom begrepene omsorg og rasjonalitet er en forståelse av menneske som en «sentient actor», hentet fra Hochschild (1975), der den sosiale aktør forstås som følende og bevisst, og at omsorg må læres. Det å gi rett omsorg handler i stor grad ikke om instinkt, men man må lære det. Det er visse regler for hvordan man går frem, og derfor oppfattes det også av en bestemt form for rasjonalitet. Wærness bruker en mors omsorgslæring som idealtypisk bilde på hvordan en tilegner seg den rasjonaliteten som gjelder i omsorgsutøvelsen. Å lære omsorgsrasjonalitet innebærer at læringen foregår fra en innsideposisjon, hvor en må tenke og handle ut fra det partikulære og individuelle, som fordrer evnen til fleksibilitet og stadig tilpasning til barnets utvikling (Neumann, 2012, s. 112).

Omsorgsfeministiske prosjektet er blitt beskrevet som å oppgradere verdier fra kvinners livsverden, som nærhet, andre-orienteringer, følsomhet og ansvarlighet som verdier som er like viktige, eller viktigere, enn mannsverdenens idealer om objektivitet, fornuft og upartiskhet (Holst 2009). Slik Cecilie Neumann (2012) oppfatter Kari Wærness (1992) mener hun imidlertid at det ikke er en motsetning mellom omsorg og fornuft, snarere utfordrer hun denne motsetningen: Sammensetningen av begrepene omsorg og rasjonalitet ble nettopp begrunnet med at det er fornuftig å yte omsorg når en arbeider med det som kan kalles omsorgsarbeid. I barnevernsarbeid finner vi paralleller til tenkningen om at det er «rasjonelt» eller fornuftig å gi omsorg til utsatte barn og unge (Nordstoga 2004; Veland 2004) (Neumann, 2012, s. 112). Et viktig poeng for Wærness var å bevare en tradisjonell kvinnelig omsorgsrasjonalitet, med morsomsorg som idealtipe, av hensyn til utøverne så vel som mottakerne av profesjonelt omsorgsarbeid (Neumann, 2012, s. 113).

2.4 Relasjoner i arbeid med enslige mindreårige flyktninger

Astrid Horn Hogstad (2010) har skrevet en masteroppgave «Fantastisk og frustrerende. Om å arbeide i mottak for enslige mindreårige asylsøkere». Denne studien er relevant for min oppgave fordi oppgavens fokus er de ansattes opplevelser av ulike aspekter ved jobben, og oppmerksomheten hennes har vært rettet mot de etiske dilemmaene og hvordan de ansatte

forholdt seg til dem. Til forskjell fra min oppgave, har hun forsket på asylmottak for enslige mindreårige asylsøkere, mens jeg har forsket på ansatte ved botiltaket for enslige mindreårige flyktninger. Forskjellen på disse institusjonene er brukergruppen de jobber med.

Enslige mindreårige asylsøkere er ungdommer som kommer til Norge uten omsorgspersoner og søker beskyttelse (asyl) når de er over 15 år, men under 18 år. Da blir de plassert på asylmottak for enslige mindreårige asylsøkere.

Er du under 15 år, skal barnevernet sørge for at du blir tatt vare på. Mens asylsøknaden behandles bor ungdommene på botiltaket for enslige mindreårige flyktninger.

Oppgaven tar for seg 13 kvalitative intervjuer av ansatte på to mottak i Norge. Analysen viser at det er stor variasjon, men også likheter i de ansattes opplevelser. De forteller om ulike utfordringer ved dette arbeidet, men samtidig de positive opplevelsene i relasjonen med de unge som de mener er viktig. De ansatte har ulike måter å snakke om og utøve omsorg ovenfor beboerne på, noe som også går igjen i min studie. Det er ulike oppfatninger av hvor nært man skal knytte seg til ungdommene, og den uklare grensen seg imellom. I likhet med min studie forteller de ansatte at det er lite regler og retningslinjer om dette forholdet som de ansatte kan støtte seg på (Hogstad, 2010, s. 1). I studien til Hogstad (2010) var fellesnevneren i alle intervjuene fokuset på menneskelige relasjoner. De ansatte tar omsorgsrollen alvorlig, og det var tydelig at de først og fremst vurderer dilemmaer ut fra hva de selv mener er best og hva som ikke vil være til skade for de involverte. De ansatte tar valg på grunnlag av den relasjonen de har med ungdommene, og ikke det abstrakte moralske og etiske prinsippet om hva som er rett og galt (Hogstad, 2010, s. 40). I denne studien ser jeg mange fellestrekk med min egen studie, i forhold til valg de ansatte tar med tanke på relasjoner og hva som er det etisk rette å gjøre. Både de enslige mindreårige flyktningene og asylsøkerne kommer til Norge uten omsorgspersoner, og boligene blir deres hjem. Et hjem med en gruppe sosialarbeidere med ulik kompetanse, ulike roller og forskjellige måter å utøve omsorg på. Omsorgsetikken tar utgangspunkt i menneskelige relasjoner, og de som er involvert i disse relasjonene vurderer hva de mener er det beste for den andre personen, og hva som ikke vil føre til skade (Pettersen, 2006). Som sosialarbeider i slike boliger er det rom for å ta skjønnsmessige avgjørelser, og det blir naturlig å gi omsorg på ulike måter. For mange av de ansatte er det viktig å ha denne muligheten, og ha dette rommet. Samtidig er det mange som ønsker klarere retningslinjer, mer faglig fokus og mer veiledning om hva de skal gjøre i vanskelige etiske dilemmaer. Ikke bare for at de selv skal vite hva de skal gjøre, men også for at det skal være en felles standard for alle de ansatte som er fundert på fagkunnskap (Hogstad, 2010, s.41).

Hennes funn i studien antyder at ytterlige veiledning og opplæring kan være nødvendig, og mange av de ansatte etterlyste også nettopp dette. Ansatte på mottak er en gruppe som i liten grad har vært studert tidligere, og som samtidig arbeider tett på de asylsøkerne i deres hverdag på mottaket. Oppgaven kan danne et utgangspunkt for å utarbeide mer spissede problemstillinger og forskningsspørsmål for videre forskning om ansatte på mottak (Hogstad, 2010, s. 47).

I min problemstilling om hvordan ansatte på botiltak for enslige mindreårige flyktninger bruker mobiltelfonen og sosiale medier i moderne institusjonsarbeid er det mye likehetstrekk i relasjonsbyggingen hos de ansatte, og hvordan de forholder seg til det. Gråsonen mellom det å være helt nære, men samtidig måtte holde en distanse er et gjennomgående dilemma hos mange av de ansatte på boliger som dette. Det er desto enda mer interessant for meg å se nærmere på hvordan de ansatte forholder seg til ungdommene og hva de tenker om roller og relasjoner og grensen for kontakt.

2.5 Barnevern og sosiale nettsamfunn

Artikkelen «Barnevern og sosiale nettsamfunn. En utforskende analyse» som er skrevet av Bente Heggem Kojan, Edgar Marthinsen og Graham Clifford (2014) er en gjennomgang av intervjuer som er knyttet til en større undersøkelse av foreldre, barn og ansatte i barnevernet. De ser på hvordan bruk av moderne teknologi fremtrer mer og mer i tråd med utviklingen av plattformer som blant annet Facebook, Skype og Twitter. Artikkelen tar for seg hvordan utviklingen av moderne teknologi ser ut til å utfordre barnevernstjenesten som et byråkratisk kontroll- og hjelpeorgan (Kojan, Marthinsen, Clifford 2014, 62).

Da internett ble introdusert for en tid tilbake, fungerte det i hovedsak som en informasjonskanal med muligheter for utbytte av informasjon via epost og fildeling med bruk av PC. Siden har teknologien utviklet seg, og i våre hverdagsliv i dag finnes et mangfold av lett tilgjengelige interaktive medier som smarttelefon og nettbrett. Bruken av interaktive medier kan knyttes til selvpresentasjon, identitetsutvikling og menneskers deltakelse i private, så vel som offentlige, sfærer (Kojan et al., 2014, 62). Datamaterialet som presenteres i denne artikkelen viser hvordan bruk av sosiale nettsamfunn kan virke direkte inn på rammene for kommunikasjon og relasjon mellom hjelpere og bruker, og ikke minst spørsmålet om kontakt med barn som er plassert. Hensikten med artikkelen er å vise at temaet er relevant for praksisfeltet og at det er behov for ytterligere forskning med ulike innfallsvinkler til

problemstillingen (Kojan et al., 2014, 64). Prosjektet det nye barnevernet (DNBV) ble lansert i 2006 og har samlet data fra foreldre, barn og sosialarbeidere fram til 2012. Betydningen av nye kommunikasjonsformer kommer frem i datamaterialet der foreldre og barn har blitt intervjuet. Artikkelen bygger på systematiske søk etter sporene av sosiale nettsamfunn og mulige implikasjoner av deres inntreden på barnevernsarenaen og i sosialt arbeid mer generelt. Ungdom i dag er aktive brukere av virtuelle kommunikasjonsformer og vi ser at yngre barn også i dag får smarttelefoner (Medietilsynet, 2014) (Kojan et al., 2014, 63). I deres datamateriale viser det seg at både barn og voksne bruker Facebook og andre virtuelle kommunikasjonsformer, og artikkelen reiser spørsmålet om slike former for kontakt, informasjon og selvprofilering kan virke inn på noen av barnevernets oppgaver (Kojan et al., 2014, 64).

Denne artikkelen tar ikke for seg samme problemstilling som meg, med tanke på grenser for kontakt mellom de ansatte og brukerne, men den belyser likevel et relevant tema i forhold til hvordan mellommenneskelig kommunikasjon i dagens samfunn migrerer i økende grad til et «virtuelt rom» både når det gjelder den private sfæren og den offentlige sfæren. Når menneskers hverdagslige kommunikasjonsformer virtualiseres, påvirker dette også offentlige instanser som barnevernet, og det kan være med å komplisere barnevernets arbeid (Kojan et al., 2014, 64).

Noen av funnene i denne artikkelen baserer seg på at de sosiale mediene har skapt en arena hvor sosiale problemer i større grad kan gjøres mer introverte, fordi man går mer og mer bort fra den fysiske kommunikasjonsformen. Mennesker kan velge å skjule eller fremheve dimensjoner ved det sosiale gjennom skjermen (Kojan et al., 2014, 69). I empirien kommer det frem historier som viser problematiske forhold ved sosiale nettsamfunn og barnevern. Men det betyr at barnevernet må aktiv begynne å forholde seg til slike medier. Bruken får uante konsekvenser fordi at barnevernet ikke er oppmerksomme på betydningen slike kommunikasjonsplattformer kan ha for aktørene (Kojan et al., 2014, 72). Er teknologisk kunnskap blitt en forutsetning for å forstå, kommunisere med og etablere relasjoner til barn og unge? Er svaret ja, må vi kunne si at barnevernsarbeidere bør ha kunnskap om teknologi og betydningen av virtuelle kommunikasjonsformer. Etter hvert som de formelle og uformelle livsverdenene flyter over i hverandre gjennom bruk av sosiale nettsamfunn, vil det være viktig å anerkjenne og utforske den betydningen teknologi har for den enkelte (Kojan et al., 72). For å møte barnet der det er, vil det være nødvendig at voksne anvender de kommunikasjonsformene som er mest naturlig og mulig for barnet. Det vil variere fra barn til barn og med utgangspunkt i dens alder, modenhet, erfaringer og kulturell tilhørighet. For de

som er aktive på sosiale nettsamfunn kan barnevernet tilby å «møte» barnet i sosiale nettsamfunn i tillegg til andre måter å kommunisere på (Kojan et al., 2014, 72).

Mitt forskningsprosjekt som omhandler hvordan de ansatte på bolig for enslige mindreårige flyktninger bruker mobiltelefon og sosiale medier i deres arbeid og den gråsonen mellom jobb og privatliv, er det mye fra artikkelen til Kojan, Marthinsen og Clifford (2014) som går igjen.

Å møte ungdommene der de er, ser også mine informanter som en effektiv måte å nå ungdommene på. Den teknologiske utviklingen vokser raskt, og vi ser at teknologiske kommunikasjonsmidler blir brukt i mye større grad nå enn hva det er gjort tidligere. Det kommer også stadig flere utfordringer på hvordan man skal forholde seg til det.

Artikkelen tar også for seg bruken av sosiale nettsamfunn og hvordan den bringer etiske spørsmål på banen i en relasjon hvor den ene parten forvalter makt og har mulighet til å bruke tvang. Deformaliseringen av kommunikasjonen kan komplisere relasjonene, og det er ikke urimelig at en del barnevernsarbeidere som har opprettet Facebookprofiler har opplevd å få venneforespørsel fra en nåværende eller tidligere bruker, forelder eller barn. Allerede her kan det være med å påvirke relasjonen, om den godtar eller avslår forespørselen. De skriver også at tilfeller hvor bruker og barnevernsarbeider er venner på Facebook, som trolig lite er utbredt, vil det kunne være problematisk fordi det er uttrykk for en type sosial relasjon som egentlig ikke eksisterer (Kojan et al., 2014). Artikkelen tar for seg en studie av Ginory, Sabatier, Eth (2012) som gjennomførte en spørreundersøkelse hvor de ser på bruken av sosiale nettsamfunn blant profesjonelle og innvirkningen på pasientklient forholdet. Det var 182 medlemmer av American Psychiatric Association (APA) som deltok. Nær 14 % av informantene hadde opplevd å få en venneforespørsel på Facebook fra en nåværende eller tidligere pasient. 85 % svarte at de ville ignorert forespørselen, mens resten ville ha diskutert forespørselen med pasienten først, for deretter å ignorere den. Ingen ville ha akseptert den. Men samtidig var det 20 % som hadde brukt Facebook for å søke opp pasienten, og årsaken var av nysgjerrighet, få bekreftet informasjon, følge progresjonen etter endt behandling og finne eventuelle «bevis» på suicidale trekk (Kojan et al., 2014, 74).

Artikkelen avslutter med at deres analyser gir belegg for å si at ny teknologi utfordrer et formalisert barnevern. Relasjonen mellom barn, foreldre, barnevernsarbeidere og fosterforeldre påvirkes gjennom kommunikasjon i slike fora. De vil også understreke mer forskning rundt temaet. Teknologisk kunnskap er viktig for å forstå hva barn er opptatte av, og for å sikre en bred forståelse av hvilke forhold som påvirker barns liv og trivsel. Gjennom teknologi kan det åpne seg nye muligheter for å sikre barns og voksnes medvirkning. De peker på at barnevernet aktivt kan ta i bruk sosiale nettsamfunn i kommunikasjonen med sine

brukere, alternativt prioritere tilretteleggerrollen. I individuelt brukerrettet sosialt arbeid kan en se for seg at praktiske forhold, som avtaler med brukeren, kan gjøres gjennom kommunikasjon i sosiale nettsamfunn. Det kunne også være mulig å gjøre oppfølging av brukeren via for eksempel Facebook. På den annen side kan disse aktivitetene medføre etiske problemstillinger knyttet til grensen i relasjonen mellom sosialarbeider og bruker, personvern samt regulering av taushetsplikten (Koja et al., 2014). Også i denne artikkelen ser de utfordringer ved sosiale nettsamfunn og den tilgangen man får om den informasjonen som berører de normative aspektene ved et menneskes hverdagsliv. Det er nye kanaler som den enkelte kan styre selv gjennom mer eller mindre bevisst og ubevisst selvprofilering. Mange av de som praktiserer sosialt arbeid i dag har blitt introdusert til sosiale nettsamfunn etter endt utdanning. Behovet for mer kunnskap om teamet er stort, både i praksisfeltet og i utdanningsinstitusjonene. Bruken av sosiale nettsamfunn i relasjon til sosialarbeideren bør komme inn som et tydelig tema i forskning om barnevern. Vi lærer fortsatt hvordan teknologi og «nye» sosiale virkeligheter former vårt liv og fagfelt, men kan ikke ignorere temaet av den grunn (Kojan, et al., 2014, 75).

3. Teoretiske perspektiver

I dette kapittelet vil jeg redegjøre for det teoretiske grunnlaget for å svare på oppgavens problemstilling. Teoriene vil bli benyttet for å kunne si noe om hvordan man opererer med den private mobiltelefon og sosiale medier i relasjonsarbeid med enslige mindreårige flyktninger. Jeg vil presentere teori som hovedsakelig befinner seg innenfor noen hovedfelt som blant annet den digitale livsverden, etikk på sosiale medier, etikk og omsorg, og profesjonell omsorg. Det er i dette feltet ansatte på omsorgssenter beveger seg i, i likhet med mennesker i andre omsorgsyrker samt sosial- og velferdsyrker. De ansatte fremtrer forskjellig og har også ulike roller som omsorgspersoner for en gruppe unge mennesker som lever i en mediestyrt verden, hvor store deler av deres hverdag blir tilbrakt på sosiale medier. Gjennom bruk av den private mobiltelefonen og sosiale medier mellom de ansatte og ungdommene utvides og utfordres den private sfæren mellom dem. Det reiser seg etiske utfordringer og dilemmaer knyttet til bruken av sin private mobiltelefon og sosiale medier i arbeid med enslige mindreårige flyktninger som er med på å påvirke praksisen og holdningene på dette området (Bratten, 2013. s.3).

De ansatte på boligene skal yte en arbeidspraksis ved å utøve omsorg og ha god relasjon med ungdommene, samtidig som det må sette grenser for kontakt. Dette kan føre til at de kommer opp i situasjoner hvor de ansatte må veie ulike hensyn opp mot hverandre.

3.1 En digital livsverden

I dagens samfunn vokser barn og unge opp i en digital livsverden. Flyktningene er ingen unntak, ifølge mine informanter. Denne nye medietilværelsen kjennetegnes ved at den er mer plastisk enn den ikke digitale livsverden, noe som gjør at nettsamfunnene egner seg godt for utprøving av identitetsuttrykk og mangfoldet av muligheter er veldig stort (Rasmussen, 2003). Terje Rasmussen (2003) ser på digitale medier fra et sosiologisk synspunkt og bruker begrepet «kontekstuell polygami» om blant annet en tilstand der man kan være fysisk tilstede i en kontekst, for eks. i vårt tilfellet botiltaket, og via mobiltelefon og PC, veksle mellom to til tre andre kontekster (s.238).

Den digitale livsverdenen handler i stor grad om surfing på nettsider og apper som tilrettelegger for å skape og dele innhold, og å delta i sosiale nettverk. I Norge og internasjonalt er Facebook det mest vanlige sosiale mediet, men også Twitter, Instagram, Youtube og snapchat er mye brukt. Disse mediene har endret vår måte å kommunisere på både i hverdagen, men også i jobbsammenheng (Aalen, Enli 2018). Det er blitt en viktig kilde for kunnskapstilegnelse og ikke mist for etablering og opprettholdelse av venns- og nettverksrelasjoner (Valkenburg, Peter & Schoten, 2006).

Vi ser at sosiale medier spiller en større rolle i samfunnet i dag, og samtidig som flere av oss benytter oss daglig av dette, har bruken blitt enorm. Noe av grunnen til at mediene er så populære, er at det gir en møteplass der man kan dele informasjon og føre diskusjoner med hverandre som når et større publikum. Også i jobbsammenheng er det blitt en vanlig måte å kommunisere på, og det er en effektiv måte å gi ut beskjeder på, få respons samt å kommunisere med andre. Ved at de aller fleste i dag går rundt med sin smarttelefon så følger de sosiale mediene oss overalt (Aalen, 2013. s.12). Det som kan være utfordrende er at man til en hver tid er tilgjengelig. Særlig ansatte som har kontakt med brukerne kan finne det vanskelig ved å sette et skille for kontakt.

Det er klart at bruken av sosiale medier er eskalert i de senere årene, og internetteknologien er en integrert del av unge menneskers liv. Fordi de sosiale mediene har spredd seg så raskt, har veien blitt til mens vi har gått, og teknologien endrer seg også raskere enn menneskene

(Aalen, 2013 s. 12). Bruken av mobiltelefon og sosiale medier gir enorme muligheter, men det kan også skape ulike dilemmaer. Ser vi nærmere på begrepet sosiale medier, ser vi at det første ordet i stor grad dreier seg om vårt behov som mennesker å være i kontakt med hverandre. Vi mennesker har et behov for å dele det som skjer i livet vårt, opplevelser og tanker som vi har, ting eller hendelser som definerer eller engasjerer oss (Safko, 2010. s. 4-5). Samtidig så gjør sosiale medier det vanskelig for noen i noen omstendigheter og regulerer avstand og nærhet til andre personer (Aamodt, Mossige. 2014).

I dag kan vi streve med å skille mellom jobb og privat med tanke på det som kommer til syne gjennom disse mediene. Mye av det som tidligere har vært intern informasjon ligger nå offentlig ute på nettet. Samtidig så skiller sosiale medier seg til en viss grad fra annen kommunikasjon, men i hovedsak kan vi anta at det er relasjonen mellom mennesker som er det viktigste. Sosiale medier er et effektivt verktøy som er et godt middel til å etablere kontakt mellom mennesker på seg imellom (Staude, Marthinsen 2012).

I denne oppgaven har jeg fokusert på egosentriske nettverk som er sosiale medier som er organisert rundt enkeltmennesker i stedet for interesser. Her er det individet som står i sentrum og det sosiale mediet struktureres ut fra hvem man har relasjoner til. Det mest kjente eksempelet er Facebook, hvor folk gjerne har venner fra ulike sfærer som blant annet kollegaer, slektninger, venner eller til og med uvenner (Aalen, 2013. s. 18)

3.2 Etikk på sosiale medier

Brukere av sosiale medier er ikke lengre kun et individ, men de er også blitt en kanal, en sendeflate, en innholdsleverandør. Ved å legge ut meldinger på nettet og utlevere seg på sosiale medier som kan leses av hvem som helst gir individet uttrykk for sin individualitet. Det offentlige rom fylles kontinuerlig opp med stoff som primært angår menneskers privatliv (Bratten, 2013, s. 9).

Øyvind Kvalnes er filosof og førsteamanuensis ved Institutt for ledelse og organisasjon ved Handelshøyskolen BI. Når han presenterer Etikk i sosiale medier (2011) tar han utgangspunktet i Sokrates og hevder at de etiske problemstillingene vi opplever i nettverk er uavhengig av tidsepoke og medium, men at behovet for etisk refleksjon er gjerne ekstra stort når mennesker står ovenfor nye og fremmede fenomener. Vi mangler erfaringer med å takle de dilemmaene som oppstår på sosiale medier, i tillegg kan konsekvensene av en ubekvemsom handling være mye større enn i våre analoge omgivelser. Krisen kan være et

tastetrykk unna (Kvalsnes, 2011). I yrker hvor man jobber tett på etikk og tett på relasjoner kan denne konsekvensen bli veldig stor.

Kvalsnes (2011) definerer fem ulike situasjonstyper som han mener er velkjente for brukere av sosiale medier. For det første ser man på rolledilemmaet og hvem man er på sosiale medier. Profesjonell eller privat, og hvem kan man være venner med? De ansatte på boligen yter profesjonell omsorg, men likevel er det rom for skjønnsmessige avgjørelser. Dilemmaet kan oppstå hvis den personen man utleverer seg på sosiale medier krasjer med forventningene til ungdommen, som igjen kan skape en rolleforvirring.

For det andre så er det Lett-på-fingeren dilemmaet som handler om spontane handlinger som blir spredd raskt og effektivt. Kan man stå inne for alt som blir videresendt? Som sosialarbeider må man tenke gjennom eventuelle konsekvenser som kan oppstå hvis man deler noe man ikke kan stå inne for i arbeidet med ungdommene. Noen ting kan gjøre større skade enn det gjør nytte av seg.

Det tredje punktet handler om ambisjonsdilemmaet. Det dreier seg i stor grad om å ha store ambisjoner om å bli fulgt av mange og ha mange venner, samt hvor langt man er villig til å gå for å oppnå dette. Kan det komme i konflikt med ens egen integritet? Ungdommene på omsorgssenteret befinner seg på veldig mange plattformer på sosiale medier. De får nye vennskap med norske ungdommer, samtidig som de har stor interesse av å legge ut bilder av seg selv for å få positiv feedback.

Det fjerde handler om ytringsdilemmaet som blant annet om en ansatt kan ytre seg kritisk til sin egen arbeidsgiver. Velger man ytringer som man tror vil gjøre oss populære?

Det femte og siste punktet omhandler at det er store forskjeller i kunnskap og forståelse blant brukerne av nettverket og i hvilken grad kan en nytte eget kunnskapsvedtak (Kvalsnes, 2011, 130-131).

Mange utfordringer er knyttet opp mot sosiale medier og de etiske retningslinjene. Noen ganger må man stoppe opp og reflektere over egne beveggrunner. Det kan være bedre å stille seg spørsmålet ”er dette lurt” enn ”er dette lov”. Filosof Einar Øverenget kaller det røde flagg som innebærer etiske fare når man begrunner sine handlinger med at ”det er lov, det føles riktig, jeg har alltid gjort det, og alle andre gjør det” (Bratten, 2013, s.11). Det er viktig å ha en klar rolleforståelse, og det å være sosialarbeider er ikke en rolle man går inn og ut av knyttet til arbeidstid eller fritid. Evnen til å kunne reflektere over egen rolle og egen profesjonalitet bør i mange tilfeller være styrende for hvordan man anvender sosiale medier.

For at man skal greie å balansere det sosiale livet med det profesjonelle, er det en rekke utfordringer som må tas på alvor. En viktig utfordring er knyttet opp mot rolleforståelse om hvilke venner man bør ha på sosiale medier. Det finnes ingen lover som forteller deg hvilke venner du skal ha, men det betyr likevel ikke at det er uproblematisk hvilke venner du faktisk har på Facebook, Snapchat, Instagram osv. Dette handler i stor grad om rollekonflikter (Bratten, 2013, s.10). Utfordringer ved sosiale medier er at det er vanskelig å tenke seg at aktiviteten skal reguleres ved lov i særlig omfang, men det vil allikevel være behov for at mennesker regulerer seg selv gjennom å utøve et godt skjønn. Det vil ofte være en dårlig begrunnelse å legitimere egen aktivitet ved kun å påpeke at det ikke er forbudt. Det er mye som ikke er forbudt, som er lovlig, og som like fullt er kritikkverdig. Det er i den sammenheng etikken blir viktig. En rekke sentrale utfordringer knyttet til sosiale medier er primært etiske (Bratten, 2013, s.10)

3.3 Etikk og omsorg

Etikk handler i stor grad om hvordan vi bør handle og leve, og hvordan vi begrunner ulike syn på det. Det er de verdiene som ligger til grunn når vi skal handle ovenfor andre mennesker, både privat, i arbeid og på det politiske plan (Sagdahl, 2018). Innenfor etikk og politisk filosofi er det nye forbindelser mellom filosofiens menneskesyn og de teoriene som settes frem. Hvis man for eksempel tar utgangspunkt i at kvinner er mer følsomme, omsorgsfulle og spontane enn menn, men dårligere til å tenke abstrakt enn dem, vil dette være med å påvirke teoriene om hvordan vi bør leve, handle og organisere samfunnet (Pettersen, 2011, s.115). Carol Gilligan (1936) er en amerikansk moralpsykolog og er svært innflytelsesrik innenfor omsorgsbasert etikk. Hennes omsorgsetikk, som ble presentert i boken «In a different Voice» (1982), er en av de viktigste kildene til fremveksten av den moderne feministiske etikken. Mange ser publiseringen av denne boken som starten på utviklingen av omsorgsetikken. Boken var en reaksjon mot Gilligans tidligere lærer Lawrence Kohlbergs (1927-1987) teori om moralsk utvikling. Gilligan (1982) sin feministiske kritikk utfordrer moralpsykologen Kohlbergs beskrivelser av ulike moralske nivåer. Gilligan hevder at når jenter gjennomgående skåret lavere enn guttene på hvilket at Kohlbergs moralske nivåer de befant seg på, så handler ikke dette om at kvinner er moralske underlegne mennene. Man kan heller si at det handler om to forskjellige måter å handle og resonnerer moralsk på fordi de vektlegger ulike verdier og løser utfordringer på ulike måter. Kvinner er mer omsorgsorientert og vektlegger følelser mer

enn de vektlegger fornuft, og konteksten mer enn det universelle. Mennene derimot prioriterer ofte rettferdighet, og vektlegger rasjonell og abstrakt tenkning (Pettersen 2011, 120).

Botiltakene for enslige mindreårige flyktninger har ansatte som gjør omsorgsarbeidet på forskjellige måter. Det er ikke gitt at alle de ansatte skal tenke likt om hvordan de skal yte best mulig omsorg ovenfor ungdommene. De ulike verdiene hos de ansatte bidrar til at mangfoldet blir større, og ungdommene finner sine ansatte som de passer godt sammen med.

Tove Pettersen (2006) tar denne kritikken videre og går i dybden på hva en etisk teori med omsorg og menneskelig relasjoner i sentrum innebærer. Hun skriver at normative etiske teorier er abstrakte strukturer som har til hensikt å regulere menneskers handlinger. Reguleringen foregår ved at de etiske teoriene klassifiserer både handlinger og aktører, motiver og konsekvenser i kategorier som riktige eller gale, gode eller onde, dydige, lastefulle, forbudte, påbudte eller tillate. Etiske teorier begrunner også denne klassifiseringen, og kommer med gjennomtenkte anbefalinger om hvordan vi bør leve og handle. Etiske teorier regulerer og begrunner på forskjellige måter, kommer med andre anbefalinger og har andre fokus på forskjellige områder av vår livsverden. Grunnen til dette er at de abstrakte strukturerne konstrueres rundt ulike verdier og på ulike arenaer. En etikk med omsorg og relasjoner i sentrum fordrer en annen måte å vurdere etiske og moralske problemstillinger på enn å fokusere på rettferdighetsprinsipper eller abstrakte moralske prinsipper (Pettersen, 2006 s. 151). For sosialarbeidere på botiltak for enslige mindreårige flyktninger ligger det ingen klare retningslinjer på hvordan man skal vurdere etisk vanskelige dilemmaer. Dermed blir det at etisk vanskelige dilemmaer blir vurdert ut ifra relasjonene og vurderinger på hva som gir best omsorg.

Omsorgsetikken grunnleggende verdi ser på mennesket som et rasjonelt og er grunnleggende forbundet med andre. Det har også et fokus på sårbarheten og avhengigheten som følge av det å være forbundet med andre mennesker, og det moralske ansvaret som finnes i de nære relasjonene. Med omsorg som etisk ideal resonerer man på en måte som ikke setter abstrakte, moralske prinsipper høyest, men det som er best for menneske som er involvert i situasjonen der og da. Det er rom for skjønnsmessige avgjørelser. Relasjonen mellom mennesker er det som står i sentrum, og ikke prinsipielle bestemmelser eller eksterne moralske autoriteter. I omsorgsetikken er idealet om ikke å volde skade for de involverte viktig, fordi ikke å vise relasjonelle omsorg kan volde skade (Pettersen, 2006, s. 155). Omsorgsetikken inneholder ikke anbefalinger om hva som må være utfallet i bestemte situasjoner, men sier heller noe om

hvordan vi som mennesker skal opptre ovenfor andre for å unngå skade (Pettersen, 2006, s.158). Det er de mellommenneskelige relasjonene som står i fokus (Pettersen, 2006). Det er derfor et viktig perspektiv å ta med seg inn når vi skal se hvordan de ansatte bruker sosiale medier i omsorgsarbeidet med ungdommene.

3.4 Profesjonell omsorg

Sosialarbeidere på botiltak for enslige mindreårige flyktninger skal yte profesjonell omsorg ovenfor ungdommene som bor der. Begrepet «street level bureaucrats» av Lipsky (1980) brukes for å beskrive ansatte i førstelinjetjenesten som distribuerer velferdsgoder. Eriksen (2001) har oversatt dette begrepet til frontlinjebyråkratene som vil si profesjonsgrupper som direkte eller indirekte fordeler et offentlig gode i ansikt til ansikt relasjoner med borgerne. Sosialarbeidere på botiltak for enslige mindreårige flyktninger befinner seg inn forbi denne gruppen. Disse styres i stor grad av skjønnsvurderinger. Grunnlaget for handlingene er gjerne lover, rundskriv og retningslinjer og en faglig kunnskapsbase som ofte kan være både tvetydig og uspesifisert. Frontlinjebyråkratene har relativt stor frihet til selv å velge virkemidler og til å avgjøre ressursbruken, og har således potensielt stor makt (Eriksen, 2001, s. 42). Fellestrekket for frontlinjebyråkratene er at de står ovenfor personer som trenger hjelp og omsorg eller sosialisering og oppdragelse. De må involvere seg menneskers hverdagsliv, samt ta stilling til problemer av etisk og moralsk karakter (Eriksen, 2001, s. 42). På botiltak for enslige mindreårige flyktninger må de ansatte forholde seg til ungdommene i deres hjem, samtidig forholde seg private. Det kan av og til oppleves vanskelig å være så nære ungdommene i arbeidstiden, men samtidig være private personer når man ikke er på jobb.

Eriksen (2001) forklarer også hvordan frontlinjebyråkrater ofte bruker skjønn, følelser og egne erfaringer for å ta avgjørelser i enkeltsaker. Dette mener han er problematisk og at det kan være vanskelig å ansvarliggjøre dem når en avgjørelse har fått negative konsekvenser (Eriksen, 2001, s. 17). Den praktiske omsorgen på botiltaket utøves i et spenningsfelt mellom de ansattes kompetanse og bruk av skjønn samt de mindreåriges behov for omsorg. Den profesjonelle omsorgen kan defineres på så mange ulike måter, og man utøver den på forskjellige måter. Det er imidlertid svært få omtaler av hva profesjonell omsorg er både i barnevernet og generelt i fagfeltet som møter de enslige mindreårige flyktingene. (Lidèn, Ketil, Hidle, Nilsen & Wærdahl 2013, s. 49). Det som i forskningslitteraturen omtales som profesjonell omsorg (Ruyter og Vetlesen 2004) kan knyttes til to dimensjoner, den personlige

og det rasjonelle arbeidet, der den profesjonelle omsorgen utøves som en balansegang mellom det personlig deltakende/emosjonelle og det upartiske/saksorienterte (Nortvedt 2004, Forslund og Jacobsen 2010). Profesjonell omsorg oppnås gjennom refleksjoner om forholdet mellom personlige relasjoner til de mindreårige og samtidig det å ha følelsesmessig avstand til den enkelte ungdoms problemer og hensynet til at det er flere mindreåriges behov som skal dekkes på mottaket (Lidén et al., 2013, s.50).

Profesjonelt arbeid er et sterkt innslag av normative vurderinger. Det normative er knyttet til kunnskap, verdier, normer og idealer som har en faglig basis. Samtidig utelukker man ikke at denne forståelsen kan være mulig å utøve i et yrke uten å tilhøre en bestemt profesjonsgruppe, og allikevel gjøre en profesjonell jobb. Det innebærer da at arbeidet blir utført i tråd med de aksepterte verdiene, normene og idealene som faget bekjenner seg til. På en annen side er det innenfor omsorgssektoren også mulig å ha den formelle, faglige tilhørigheten i orden, men allikevel opptre på en uprofesjonell måte. Dette kan skje når de personlige egenskapene og/eller manglende ferdigheter fører til at det konkrete arbeidet utføres i strid med verdiene og idealene (Bergem, 1998, s. 36). I noen tilfeller kan det oppleves negativt fra brukersiden å være profesjonell, som for eksempel hvis en lærer vil være å bruke sine egne personlige egenskaper til beste for den ande uten å vise noe nærhet eller menneskelig varme. I slike tilfeller står begrepet i motsetning til verdifulle og etterspurte menneskelige egenskaper (Bergem, 1998, s. 37).

Som sosialarbeider i botiltak for enslige mindreårige flyktninger blir de profesjonelle omsorgsgivere fordi ungdommene ofte ikke har andre voksne å støtte seg til. Som sagt så beveger profesjonell omsorg seg i et spenningsfelt mellom to vesentlige dimensjoner, det personlige og det rasjonelle. (Lidén et al., 2013). Dette betyr at den ansatte alltid bruker sin egen personlighet og sitt emosjonelle register, samtidig som de forholder seg til ytre rammer som former samspillet. Ungdommene på botiltaket har helt individuelle behov og forutsetninger, og det kan oppleves komplisert å skal utøve profesjonell omsorg for denne gruppen.

4. Metode

4.1 Fokusgruppeintervju

Den opprinnelige betydningen av ordet metode er «veien til målet» (Brinkmann & Kvaale, 2015, s. 140). Når vi snakker om metodisk tilnærming i et forskningsprosjekt, vil det si den fremgangsmåten som egner seg best for hvordan man skal gå frem for å besvare forskningsspørsmålet, og hvordan man skal gjennomføre undersøkelsen (Halvorsen, 2002, s.13)

For og best mulig kunne besvare oppgavens problemstilling har jeg valgt å benytte en kvalitativ metodisk tilnærming i form av fokusgruppeintervju. Kvalitative metoder er spesielt egnede når man ønsker å gå i dybden på noe. Brinkmann og Kvale sier «Hvis du vil vite hvordan folk oppfatter verden og livet sitt, hvorfor ikke spørre dem?» (2015, 18). Det var dette jeg ønsket å gjøre i denne undersøkelsen. Det kvalitative forskningsintervjuet søker å forstå verden sett fra intervjupersonenes side og gir rom og mulighet for å utforske informantens opplevelser og erfaringer. (Brinkmann & Kvaale, 2015: 20). Med dette som grunnlag er undersøkelsen metodiske framgangsmåte bestemt (Halvorsen, 2002, 13). Jeg har valgt fokusgruppeintervju som fremgangsmåte fordi det er en effektiv måte å undersøke og teste begreper, erfaringer og holdninger til de ansatte på. I fokusgruppeintervjuet ønsket jeg å bringe frem de ansattes tanker, holdninger og erfaringer om bruk av deres private mobiltelefon og sosiale medier i deres arbeid. Målet var å få frem en gruppediskusjon om dette temaet hvor deltakerne kunne få si sine erfaringer og diskutere meninger og holdningene rundt problemstillingen. Fokusgruppeintervju er en god fremgangsmåte å bruke når man skal undersøke ulike fenomener i samfunnet og ha diskusjoner rundt erfaringer for å få større forståelse for de ulike oppfatningene til hver enkelt ansatt (Bjørklund, 2005, s. 42).

Wibeck (2000) skriver at gruppedynamikken som oppstår mellom deltakerne genererer en rikere skala av ideer i fokusgruppene enn i et personlig intervju, og med tanke på min problemstilling om hvordan ansatte bruker sin private mobiltelefon og sosiale medier i jobbsammenheng og den gråsonen som oppstår mellom jobb og privatliv er denne metoden en effektiv måte å diskutere dette teamet på. Det gir rom for forskjellige synspunkter rundt temaet, det skaper diskusjoner og hver enkelt kan drøfte sine meninger med de andre i gruppen. Gruppen skal ikke ha som formål å komme til enighet om, eller presentere løsninger

på de spørsmålene som diskuteres (Kvale, Brinkmann 2015, s.179).

Fokusgruppe gir ikke bare informasjon om det ønskede temaet, men i tillegg involverer interaksjonen, det vil si den gjensidige påvirkningen mellom gruppedeltakerne. Noe av fordelene ved denne metoden er at kjerneideen er at «to hoder tenker bedre enn ett», og at gruppedynamikken kan frembringe en interessant og relevant diskusjon rundt temaet om mobiltelefon og sosiale medier i jobbsammenheng i botiltak for enslige mindreårige flyktninger. (Bjørklund, 2005, s. 43)

Ved bruk av fokusgruppeintervju ønsket jeg å best mulig kunne fange opp de ansattes beskrivelser og erfaringer av hvordan de bruker sin egen private mobiltelefon samt sosiale medier i deres yrke med ungdommene på botiltaket. Jeg ønsket også å høre om hva som kunne være utfordrende med tanke på privat og offentliggjøring i dette yrke, de positive og negative sidene ved bruk av sosiale medier i et yrke som jobber tett på etikk, samt dilemmaene som dette forskningsspørsmålet reiser og hvordan de forholder seg til dette i sitt arbeid.

Fokusgruppeintervju kjennetegnes av en ikke-styrende intervjustil. Jeg som moderator presenterte emnet som skulle diskuteres, og la til rette for ordveksling mellom informantene. Oppgaven min var å skape en velvillig og åpen atmosfære, der man kan uttrykke personlige og motstridende synspunkter på emnene som er i fokus (Kvale, Brinkmann, 2015, s. 179). Ved bruk av denne metoden var målet å få til en diskusjon hvor man kan uttrykke sine meninger, samtidig reflektere over andres innspill og forholde seg til andres meninger.

4.1.1 Rekruttering av informanter

Ved rekruttering av informanter til dette forskningsprosjektet baserte jeg meg på å gjøre et strategisk utvalg kombinert med et tilgjengelighetsutvalg. Det vil si at jeg hadde noen kriterier for hvem som skulle intervjues, og disse kriteriene er valgt med problemstillingen som utgangspunkt (Thagaard, 2009, 55). Det forutsatte at informantene måtte være ansatt ved botiltak for enslige mindreårige flyktninger. Sett bort i fra dette var mitt utvalg basert på tilgjengelighet. Det vil si at de som ønsket og hadde mulighet til å delta i prosjektet, og som innfridde kravet ble invitert til fokusgruppeintervju. Thagaard skriver at «Utvalget er strategisk ved at informantene representerer egenskaper som er relevante for vår problemstilling, og fremgangsmåten for å velge ut informanter er basert på den tilgjengelighet de har for forskeren» (2009, 56). Med utgangspunkt i disse utvalgsstrategiene gjennomførte jeg rekrutteringen av informantene. Jeg tok dermed kontakt med ulike botiltak gjennom bekjentskap, og fikk navn på ansatte som jeg kontaktet. Jeg sendte de dermed invitasjonsbrev

(Se vedlegg 1), og viste til interesse og introduserte prosjektet mitt og inviterte de med på fokusgruppeintervju. Deretter satte jeg sammen grupper fra ulike boliger, og avtalte tid og sted. Dette var en utfordrende og tidskrevende prosess på grunn av forskjellige tidsplaner og tilgjengelighet hos hver enkelt ansatt. Etter 3 måneder var jeg ferdig med de tre fokusgruppeintervjuene.

Den første gruppen jeg hadde inne til fokusgruppeintervju fikk jeg samlet på en uke etter at jeg sendte ut invitasjon. Her var det fire ansatte fra 3 ulike boliger i samme kommune som kunne stille til fokusgruppeintervju. To av disse kjente hverandre, mens resten var ukjent. De kjente til hverandre boliger, og kjente ungdommene som bodde der. Alle de ansatte bodde i samme område og kunne møtes etter arbeidstiden på et grupperom ved høyskolen i byen. Den andre gruppen fikk jeg samlet en måned etter jeg sendte ut invitasjoner. Grunnen til at det tok så lang tid var fordi den første avtalen måtte vi utsette på grunn av sykdomsfravær. I denne gruppen var det tre ansatte fra samme bolig i samme kommune. Dette ble gjennomført etter endt personalmøte på boligen de jobbet i.

På det siste intervjuet sendte jeg ut invitasjonen på samme tid som de to andre, og avtale på forhånd intervju med en gruppe mennesker i en annen bolig i en annen kommune i Norge. Disse personene i gruppen fikk jeg navnet på gjennom felles bekjente, og kommunen krevde en nokså lang reisevei. Dette intervjuet ble så gjennomført 2 måneder etter at invitasjonen ble sendt ut. Denne gruppen på tre personer intervjuet jeg på et grupperom ved universitetet i byen.

4.1.2 Utvalget

Etter utvalgsprosedyren satt jeg igjen med 10 informanter fra ulike botiltak og to ulike kommuner. Dette anser jeg som en fordel da jeg fikk innsyn i informantenes forståelse av problemstillingen, og med erfaringer fra forskjellige botiltak og kommuner. Slik sikret jeg meg variasjon i perspektiver på hvilke praksiser de ulike har i forhold til bruk av mobiltelefon og sosiale medier i deres arbeid. Jeg hadde grupper på 3 og 4 personer, og felles for dem alle jobbet de som sosialarbeidere i botiltak for enslige mindreårige flyktninger. Noen hadde lang erfaring med denne type institusjonsarbeid, mens andre var relativt nye eller hadde lite erfaring med denne type arbeid. Dette anser jeg som en fordel da det kan være forskjellig tankegang hos nye og gamle ansatte.

To av gruppene var ansatte fra en liten kommune, mens den siste gruppen var ansatt i en stor kommune i Norge. Samtidig hadde jeg både menn og kvinner, ulike aldersgrupper og

forskjellige utdanning og yrkesbakgrunn. Ved dette mangfoldet ønsket jeg å oppnå forskjellige erfaringer og tanker til temaene som skulle diskuteres slik at det ble et innholdsrikt datamateriale. Jeg var opptatt av å ha informanter som både tilbragte mye tid sammen med ungdommene på boligen i 100% stillinger, og ekstravakter som var der innimellom. Til sammen hadde jeg 3 fokusgruppeintervjuer med to grupper på 3 og ei gruppe på 4 informanter. Problemstillingen som undersøkes berører og involverer alle boligene i deres daglige arbeid, men med ulike praksiser. Dermed vil intervju med flere boliger sikre et større mangfold i datamaterialet.

4.1.3 Botiltakene

Botiltakene som jeg har vært i kontakt med er kommunale boliger, som tar imot 5 og 6 ungdommer som har fått tildelt bosettingskommune. Ungdommene som bor her er kommet til Norge ved under 15-års alderen, noe som vil si at de er under barnevernets omsorg og derfor får plass på botiltak for enslige mindreårige flyktninger i regi av Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat).

Hver av boligene jeg var i kontakt med i kommunene har 5 ungdommer boende, og den ene kommunen har i tillegg en forsterket bolig med 2 beboere.

Boligene har vanligvis døgnbemanning hvor 2 ansatte alltid er på jobb dag og kveld, og 1 ansatt som hvilende nattevakt. Den forsterkede boligen som er i regi av flyktnings tjenesten har ekstra tiltak og arbeider med enslige mindreårige flyktninger som trenger tettere oppfølging og veiledning. Her er det alltid 2 ansatte på jobb til alle døgnets tider. Alle ungdommene bor på boligene på heltid, og boligen fungerer som deres hjem. De ansatte på boligene er i ulike aldre, noe som kan være til stor fordel for ungdommene og deres behov for forskjellige roller. Alle har behov for trygg voksenperson rundt seg som kan gi trygghet, omsorg og veiledning.

Kommunene vurderer ulike omsorgsløsninger og har et differensiert bo og omsorgstilbud slik at barnet får gode oppvekstbetingelser. Det er ulikt på hvor lenge ungdommene har bodd i Norge, men alle snakker forståelig norsk. De unge har et enormt behov for omsorg og struktur, og for informasjon og opplæring. De ansatte skal være med å skape trygghet og stabilitet. De skal føle på tilhørighet, kontinuitet, språkopplæring, aktiviteter og gå på skole i nærområdet. De ansatte ved boligene skal skape en trygg omsorgsbasis, gi omsorg ved varme og forutsigbarhet. Gi hjelp og veiledning til å tilpasse seg det norske samfunnet (Integrerings – og mangfoldsdirektoratet, 2018). I den ene boligen er det 27 ansatte, den andre 19 ansatte,

den tredje 18 ansatte, den fjerde 10 ansatte og den femte boligen som er en forsterket bolig har rundt 8 ansatte.

4.1.4 Etske betraktninger

I alle prosjekter hvor forskeren skal intervju mennesker for å få belyst sin problemstilling, må det vurderes om en må søke om tillatelse før intervjuene kan gjennomføres, for å kunne ivareta informantens personvern. Personopplysninger er opplysninger som kan brukes til å identifisere enkeltpersoner enten direkte ved at datamaterialet inneholder navn, personnummer eller andre personentydige kjennetegn. Eller ved indirekte via en kombinasjon av bakgrunnsopplysninger som sted eller arbeidsplass, kjønn, yrke, alder, eller ved at datamaterialet kan spores tilbake til epost/IP adresse eller via referansenumre i datamaterialet som viser til adskilt navneliste (NSD, 2018.). Prosjekter som må utføres på en slik måte at det også må behandle personopplysninger defineres som meldepliktig.

Jeg valgte å undersøke ansatte på bolig for enslige mindreårige sine erfaringer i min undersøkelse. Dette krevde ikke at jeg måtte ha spesielle tillatelser for å komme i gang med forskningen, annet enn en godkjenning fra NSD for oppbevaring av personopplysninger. Denne godkjenningen er gitt (Se vedlegg 3). Jeg har endret dato for innlevering av oppgaven to ganger, og disse endringene er blitt registrert.

Det er viktig at forskningsdeltakerne informeres om undersøkelsen overordnede formål og hovedtrekkene i designen, så vel som om mulige risikoer og fordeler ved å delta i forskningsprosjektet (Kvale, Brinkmann 2015 s. 104).

Det er de ansattes opplevelser og beskrivelser av deres arbeid og bruken av deres private mobiltelefon og sosiale medier som har vært interessant for dette prosjektet. Jeg har ikke vært ute etter personlige opplysninger om hver enkelt informant. Dette har vært viktig for meg, og informerte informantene om dette på forhånd. Alle informantene signerte en samtykkeerklæring som også fungerte som informasjonsbrev. Her informerte jeg også at de kunne trekke seg fra prosjektet når som helst, og at jeg ikke skulle bruke deres bidrag. Ingen av mine informanter har benyttet seg av denne muligheten. Ved prosjektets slutt i Mai 2019 vil alle personidentifiserbare opplysninger samt lydopptak bli slettet, og transkriberingen vil bli anonymisert. Alle navn, botiltak og kommune er anonymisert.

Som forsker har jeg et ansvar, og er forpliktet til å følge anerkjente forskningsetiske normer. Forskning er søken etter ny og bedre innsikt, og det er en systematisk og sosialt organisert

virksomhet styrt av ulike normer og verdier. Vitenskapens viktigste forpliktelse er idealet om å søke sannhet, men samtidig har forskningen aldri noe garanti for å nå dette målet.

Vitenskapens normer har en verdi i seg selv som retningsgivende og regulerende både for forskerens sannferdighet og forskersamfunnets sannhetssøken (NESH, 2016 s. 9). Jeg har forsket på en gruppe mennesker som skulle diskutere bruken av deres private mobiltelefon og sosiale medier i deres arbeid. Det var da viktig å arbeide ut fra en grunnleggende respekt for menneskeverdet.

Når en foretar et fokusgruppeintervju ved å samle flere ansatte som jobber i samme type omsorgsbolig er det viktig for meg som forsker å informere om at dette er en plass hvor man skal ta hensyn til hverandre og andres verdier og handlingsmotiver. Jeg som forsker skal også vise respekt for verdier og holdninger hos deltakerne. Mitt ansvar var også å klargjøre begrensninger, forventninger og krav som følger med rollen som forsker. Jeg var åpen om at ingen svar var dumme eller dårlige, og at gruppen måtte føle seg fri til å si akkurat det de mente om de ulike spørsmålene. Jeg tydeliggjorde også grensene for relasjoner mellom deltakerne. Gruppedeltakerne hadde relasjoner med hverandre da de alle jobbet i samme type bolig. Noen i samme bolig, og andre i andre boliger i området. Jeg som forsker tydeliggjorde også min egen rolle i forhold til problemstillingen og deltakerne, og informerte om at jeg tidligere har jobbet i samme type botiltak for enslige mindreårige flyktninger i en annen kommune, og har vært borti problemstillingen og dilemmaet det tar for seg.

Problemstillingen «hvordan bruker sosialarbeidere mobiltelefon og sosiale medier i arbeidet med enslige mindreårige flyktninger» ligger fokuset hos de ansatte, og hvordan de faktisk bruker det. Hvor slutter jobben, og hvor begynner privatlivet. I dette forskningsspørsmålet ligger det en etisk grensesone som jeg ønsker å forske på. Å jobbe med enslige mindreårige flyktninger er et yrke som jobber tett på etikk, og det reiser seg mange etiske spørsmål på bruken av mobiltelefon og sosiale medier i en slik jobbsammenheng. Det kan godt være at enkelte deltakere holdt tilbake informasjon fordi de var redde for å dele deres bruk av mobiltelefon og sosiale medier, og fordi de mener selv de ligger i gråsonen på hva som er greit og ikke greit. Jeg fikk ikke inntrykk av at deltakerne var usikre på sine egne standpunkter, og jeg opplevde at alle hadde erfaringer og tanker som de var åpne om og delte i gruppen. Jeg opplevde også at gruppen hadde god dynamikk, og hadde gjensidige respekt for hverandre og hverandres meninger. Det oppsto ingen mistillit mellom deltakerne, og jeg fikk inntrykk av at deltakerne fikk positiv opplevelse av gruppeintervjuet og at oppgavens problemstilling var veldig relevant og aktuell i forhold til deres yrke.

4.1.5 Intervjuguide

Intervjuguiden inneholdt ulike temaer som jeg ville at informantene skulle diskutere seg imellom. Jeg hadde 4 tematiske overskrifter, med noen underspørsmål. Områdene i diskusjonen som jeg ville innom handlet om sosiale medier, hva de brukte det til og hvordan de gjorde jobben sin gjennom det, hvor er skille mellom jobb og privatlivet, grensene for kontakt, relasjoner, hvilke medier brukes for å komme i kontakt, og de etiske grensene for kontakt med denne brukergruppen. Intervjuguiden ble brukt som en inngang til å få informasjon om dilemmaer og andre sider som de ansatte opplevde som nyttig og utfordrende ved bruk av deres private mobiltelefon og sosiale medier i deres arbeid. (Se vedlegg 2)

4.1.6 Gjennomføring av intervjuene

Alle intervjuene foregikk utenom de ansattes arbeidstid. Det ble avtalt på forhånd hvor og når vi skulle møtes. Jeg brukte forskjellige lokaler med alle gruppene, blant annet grupperom og personalrom. Jeg gjennomførte 3 fokusgruppeintervju fordelt på 3 måneder, og i to forskjellige kommuner. Det var viktig for meg å ha en lett og avslappet stemning i rommet, og sørget for at atmosfæren var så komfortabel som mulig. Jeg hadde med meg både kaffe, brus, druer og litt annet snacks.

Under intervjuene brukte jeg en lydopptaker, slik at det som ble sagt i intervjuene ble bevart i elektroniske lydfiler som ble lagret digitalt. Ved bruk av fokusgruppeintervju kan det være tilfeller hvor de intervjuede snakker i munnen på hverandre og det blir vanskelig å høre i ettertid hva som blir sagt og av hvem. Jeg informerte de om at jeg plasserte lydopptakeren midt mellom alle deltakerne slik at den fanger opp alt som ble sagt, men at de bare måtte prøve å glemme at den lå der. Jeg gav også beskjed om at det er en fordel for meg i ettertid hvis de ikke prater for fort eller i munnen på hverandre. Jeg sa dette på en humoristisk og litt ironisk måte så det ikke skulle sette en demper på stemningen.

Intervjuguiden ble brukt som et utgangspunkt for intervjuet, og flere av spørsmålene gikk inn i hverandre slik at overgangen mellom spørsmålene ble naturlig å gå inn på. Jeg prøvde å ikke legge for mye føringer, og min oppgave som moderator var å korrigere dem inn på riktig spor hvis jeg merket at de gikk utenfor temaets fokus. Spørsmålene var generelle, og ikke direkte spørsmål. Intervjuene varte mellom 30-60 minutter.

Hvert intervju startet med at jeg introduserte prosjektet og ønsket dem velkommen til et fokusgruppeintervju. Jeg tok en gjennomgang av hvordan et gruppeintervju fungerte, hvorfor

jeg brukte en lydopptaker og minnet dem på å snakke høyt og tydelig slik at lydopptakeren fikk med seg hva som ble sagt i diskusjonene. Jeg tok også en gjennomgang av de etiske retningslinjene, og en generell taushetsplikt ovenfor hverandre. Jeg minnet også informantene på at ingen av deres meninger eller eksempler kunne være personidentifiserbare på noen måter. Dette var noe informantene mine var innforstått med. Jeg informerte også muligheten for å trekke seg fra gruppen. Ingen benyttet seg av denne muligheten. Jeg gav informantene muligheten til å komme med spørsmål angående intervjuet før vi begynte. Deretter leste jeg opp informasjonsskrivet av prosjektet mitt, og satte i gang med første spørsmål fra intervjuguiden.

Alle intervjuene fulgte strukturen til intervjuguiden så godt det lot seg gjøre, men det var forskjellig hvor mye de ulike gruppene hadde å si om de ulike spørsmålene. Jeg var opptatt av å finne en balanse mellom en ikke-vitende og en vitende posisjon. Jeg var kun ute etter det tematiske å høre hvordan det faktisk er i deres arbeid med flyktningene og tankene deres rundt det. Det var tilfeller hvor deltakerne stilte spørsmål tilbake for å bekrefte at de hadde forstått spørsmålet riktig. For eksempel spørsmålet om hvor mye innblikk ungdommene får i deres private liv. Da var det spørsmål om jeg mente gjennom sosiale medier eller generelt hvor mye de ansatte snakket om seg selv og sitt liv med ungdommene. Jeg var interessert i å høre om begge deler, både gjennom sosiale medier og generell snakk om privatlivet deres. Det var også et tilfelle hvor jeg måtte komme med et eksempel, hvor den ene deltakeren ikke helt forsto spørsmål på hvordan bruken av mobiltelefon og sosiale medier påvirket deres rolle som profesjonelle. Eksempelvis spurte jeg om de opplevde denne kontakten som en kompisrelasjonen med ungdommene gjennom en slik kontakt, eller om de ikke opplevde at påvirket deres rolle som profesjonelle sosialarbeidere.

I disse eksemplene kom også noen av mine synspunkter til syne. Jeg støttet meg til forståelsen av at man som forsker ikke kan unngå å påvirke informantene, og at det er bevisstheten rundt denne påvirkningen som er viktig for undersøkelsens troverdighet. Objektiviteten i forskningen min var viktig, og jeg måtte hele tiden minne meg på å være objektiv. Man kan ikke gjøre en helt og holdent objektiv forskning i et slikt prosjekt, men jeg var opptatt av at jeg ikke hadde noe formening om hva som er den riktige eller gale måten å bruke sosiale medier på i denne jobbsammenhengen. Jeg er kun opptatt av hvordan de bruker det, ikke å evaluere eller vurdere bruken.

Man kan ikke se bort ifra at mine betraktninger kan ha påvirket informantenes svar i min retning. Likevel opplevde jeg at informantene lot seg engasjere og begynte å dele egne tanker.

Hvis det var noe informanten ikke fant seg identifiserbart med, kom det tydelig til uttrykk i diskusjonen.

Jeg brukte også oppfølgingsspørsmål til informantene. Disse brukte jeg mest av for å få mest ut av det informantene fortalte om, og for samle trådene i informantens informasjon. Dette bidro til at informantene korrigerer min forståelse av det som ble fortalt eller bekreftet at jeg forsto det riktig. Oppfølgingsspørsmålene ble også brukt for at informantene fikk mulighet til å utdype det de snakket om, eller komme med noen eksempler.

Det var viktig for meg å vise engasjement og interesse for det som ble sagt i fokusgruppene, og at dette kunne være med å heve kvaliteten på materialet. Jeg valgte å legge vekt på en lyttende holdning, og oppmerksomheten var hele tiden rettet mot informantene. Jeg valgte å ikke notere noe underveis da dette kunne få meg til å miste fokuset på informantene.

Det var også til tider utfordrende å holde fokus på å få frem riktig beskrivelser som var rike på detaljer. Jeg spurte etter konkrete eksempler og opplevde dette nyttig for å holde fokus på erfaringene. (Brinkmann og Kvale 2009)

4.2 Analyse

4.2.1 Transkribering

Da jeg var ferdig med å samle inn all datamaterialet for mitt forskningsprosjekt, satt jeg igjen med mange minutters lange intervjuopptak. Ved å gjennomføre intervjuer og transkribere selv ble jeg godt kjent med datamaterialet. Under og etter hvert intervju tenkte jeg på mulige potensielle temaer for analysen. For å kunne benytte meg av intervjuene startet jeg med å produsere muntlig opptak til skriftlig tekst. Målet mitt var at transkripsjonen skulle være så nøyaktig som det var i de muntlige intervjuene. Det var ikke ukomplisert å transkribere, men snarer en fortolkningsprosess der forskjellen mellom talespråk og skrevne tekster kan skape en rekke praktiske og prinsipielle problemer (Brinkmann og Kvale, 2015, s. 204)

Transkriberingen var svært tidskrevende, og hvert av intervjuene tok mellom 6-7 timer å transkribere. Her begynte jeg også å skrive opp potensielle temaer for analysen. Jeg valgte å transkribere selv for å sikre de mange detaljene som var relevant for min analyse, og jeg ble i tillegg veldig godt kjent med datamaterialet mitt. Jeg valgte å skrive alle intervjuene på bokmål, med hensyn på anonymiseringen. Dette gjorde jeg på grunn av at jeg ikke følte det påvirket datamaterialets karakter. Målet med denne prosessen var å bevare intervjuenes meningsinnhold, og få med seg det informantene formidlet til tross for de språklige justeringene (Thagaard, 2009, s.225)

4.2.2 Tematisk analyse av datamaterialet

Etter transkriberingen av intervjuene begynte jeg å se nærmere på materialet, for igjen få en forståelse av hva som er blitt samlet inn, og lete etter svar på problemstillingen jeg har i min undersøkelse. Jeg har valgt å bruke tematisk analyse for å analysere datamaterialet mitt. Ifølge Boyatzis (1998) definerer han tematisk analyse som et verktøy for å se, organisere, analysere og skape mening i kvalitativ data. Han omtaler også tematisk analyse som en prosess som brukes innenfor de fleste typer kvalitativ forskning. Denne prosessen går ut på å kode et datasett ved hjelp av gjentatte gjennomlesninger for å identifisere mønstre eller tema. Når man koder datasettet, blir materialet delt opp i mindre biter. Disse delene merkes med en kode, og kodene brukes så til å organisere datamaterialet i et sett større kategorier eller tema, til å skille mellom ulike aspekter ved innholdet og å identifisere mønstre (Marks & Yardley, 2004).

Metoden organiserer og beskriver datamaterialet i detalj. Fordelen med en tematisk analyse er dens fleksibilitet og det er en av de lettere kvalitative analysene å gjennomføre for oss lite erfarne forskere (Braun & Clarke, 2006).

Kodingen kan forankres i to grunntanker, deduktiv og induktiv. Deduktiv fremgangsmåte innebærer å kode data ut fra forskningsspørsmålet og den analytiske og teoretiske interessen, mens en induktiv tilnærming er med datanær og datamaterialet kodes uten å forsøke å få det til å passe inn i en allerede eksisterende problemstilling. Forskningsspørsmålet jeg har valgt å utforske er relativt åpent. Jeg har vært interessert i hvordan de ansatte på bolig for enslige mindreårige flyktninger faktisk bruker deres private mobiltelefon og sosiale medier i arbeidet med denne brukergruppen, og jeg har vært opptatt av at de ansatte under intervjuet skulle dele sine erfaringer og tanker.

I første fase av kodingen var jeg opptatt av å fange opp innholdet i det de ansatte delte i fokusgruppeintervjuet og prøvde å være minst mulig induktiv. Hovedgrunnen til at jeg har valgt tematisk analyse er fordi den gir et godt svar på forskningsspørsmålet mitt. Det er et godt verktøy å bruke for å få frem hovedtrekkene i dataen og dermed se mønstre i hva de ansatte på omsorgsboligen tenker og hvilke erfaringer de har ved bruk av sin private mobiltelefon og sosiale medier i deres arbeid. Tematisk analyse er også velegnet til å beskrive både likheter og forskjeller, samt variasjon og nyanser i datamaterialet.

Ettersom jeg transkriberte alle intervjuene selv fikk jeg tidlig et overblikk og kjennskap til datamaterialet som jeg tok med meg videre til analyseprosessen.

Med utgangspunkt i Braun og Clarke (2006) sin fremgangsmåte for tematisk analyse, begynte jeg analyseprosessen med en ny gjennomlesning av alle intervjuene for så å kode hele datasettet. Dette gjorde jeg ved å merke utdrag fra teksten med en merkelapp eller kode som beskrev tekstutdragets innhold. Ett utdrag kunne ha flere koder. De forskjellige kodene kunne blant annet være rolleforvirring, usikkerhet, uklarhet, gråsoner, følelser osv. Etter dette ble utdragene samlet i grupper. Jeg prøvde meg frem med å organisere dem i ulike temaer og undertemaer, og dette var en dynamisk prosess hvor jeg bevegde meg frem og tilbake i datamaterialet og endte tilslutt på en rekke temaer.

4.3 Min egen forskerrolle

Datainnsamlingen i dette prosjektet er skapt i en prosess, hvor både undersøkelsens informanter, og jeg som forsker har vært med å påvirke sluttresultatet. Dermed vil jeg gjøre rede for hvordan min posisjon kan ha påvirket undersøkelsen (Tjora, 2012 s. 203).

Det er betydningsfullt og viktig å vite at jeg selv har vært sosialarbeider og ansatt på bolig for enslige mindreårige flyktninger i kommunen tidligere. Jeg har intervjuet andre sosialarbeidere som er ansatt i forskjellige boliger. Jeg har kjennskap til hvilke utfordringer, tradisjoner og verdier som finnes i fagfeltet. Min felles tilhørighet med informantene har gitt både fordeler og ulemper for denne undersøkelsen. Det har vært lett å relatere meg til informantene fordi jeg selv har hatt samme bakgrunn og arbeidshverdag. Dette har påvirket hvordan jeg opplevde og tolket intervjuene.

Før jeg begynte med å samle inn data for undersøkelsen innså jeg risikoen for at min bakgrunn innenfor temaets problemstilling kunne påvirke intervjuenes innhold og pålitelighet. Målet med denne undersøkelsen er å få kjennskap til hvordan informantene oppfatter problemstillingen. Det vil si deres erfaringer ved bruk av mobiltelefon og sosiale medier i yrker som er tett på etikk og relasjoner. Det blir dermed viktig å vurdere om min rolle kan ha påvirket informantenes fortellinger.

Jeg opplevde at det var en fordel for meg som moderator å ha et litt distansert forhold til gruppen i deres diskusjon da min påvirkning til intervjuet ble jevnet ut. Det kunne være at teamet var sårbart for noen å snakke åpent om, men jeg opplevde at informantene sto på sine meninger og erfaringer selv om man hadde forskjellige synspunkter rundt det. Jeg kunne kjenne meg igjen i de fleste av informantenes erfaringer, da jeg selv har hatt liknende opplevelser og utfordringer. Thagaard (2009) mener at dette er en utfordring for forskeren fordi man lett kan ta noe for gitt uten å utforske selvfølgelighetene informantene kommer

med. Dette kan føre til at forskeren ikke får innsikt i enkelte sider ved arbeidet. Det selvsagte kan forbli utforsket. For en utenforstående som ikke kjenner til arbeidet gjennom egne erfaringer, kan det være viktig med en utforskning av det som synes selvsagt innenfor den spesielle kulturen. Det kan også være slik at det som synes selvsagt ofte ikke er det.

Utfordringen for meg i denne forskningsprosessen har derfor vært å forsøke å se egen arbeidskultur med andres øyne, slik at jeg kunne stille spørsmål som jeg selv var nysgjerrig på (Thagaard, 2009, 86).

Det har også vært utfordrende å sørge for at jeg hørte det informantene ønsket å formidle og ikke det som nødvendigvis umiddelbart gav meg mening, eller som stemte med min egen virkelighetsforståelse og verdier. I denne undersøkelsen var jeg kun ute etter det tematiske, og høre om de faktiske forholdene mellom sosialarbeiderne og deres bruk av mobiltelefonen og sosiale medier i deres hverdag på botiltaket for enslige mindreårige. Jeg var ikke ute etter å finne en rett måte å bruke sosiale medier på, men heller hvordan de faktisk bruker eller ikke bruker de arbeidet på boligen. Samtidig var informantene på forhånd informert om at jeg har delt deres arbeidsdag, og er godt kjent med problematikken. Det at jeg kjenner deres verden og kan forstå dem, kan ha vært en faktor som har vært med på å gjøre det enklere for hver enkelt å snakke om deres erfaringer. Det har tidvis vært krevende å ikke komme med kommentarer eller egne opplevelser i diskusjonene rundt temaet når jeg har opplevde å vært så nær problematikken selv.

4.4 Generaliserbarhet

Tjora definerer generaliserbarhet på en slik måte «Generaliserbarhet er knyttet til forskningens gyldighetsområde utover de enheter som faktisk er undersøkt» (2012, s.202).

Det er gjort få undersøkelsen på hvordan miljøarbeidere, sosialarbeidere og andre bruker dere private mobiltelefon og sosiale medier i deres arbeid. Dermed kan dette prosjektet være relevant for andre å tenke videre på. Jeg har forsøkt å kartlegge og sette ord på noe som i liten grad har vært undersøkt før. Det kan ikke direkte generaliseres til andre arbeidsplasser, men det kan oppstå en gjenkjennelse og appellere til videre refleksjon om ny arbeidsetikk og praksis i dette feltet.

Dette forskningsprosjektet er nok ikke den eneste måten å se på hvordan miljøarbeidere og sosialarbeidere bruker sosiale medier i deres jobbhverdag. For denne undersøkelsen har jeg vurdert en «naturalistisk generalisering» som passende (Kvale, Brinkmann, 2015, s. 290). Det vil si at studien er basert på personlige erfaringer. Den kan blant annet uttrykkes i ord, og dermed gå fra å være stilltiende kunnskap til å bli eksplisitt, konkret kunnskap (Kvale,

Brinkmann 2015. s.290). For eksempel at de ansatte har brukt deres private mobiltelefon og sosiale medier i jobbsammenheng helt automatisk og ikke tenkt på hvordan og hvorfor de bruker det før jeg spurte dem om det, og det ikke har blitt diskutert på deres arbeidsplass.

5. Analyse og funn

Etter gjentakende gjennomlesninger kom jeg frem til at det gav mening å organisere temaene inn i 3 bolker: Bruken av sin private mobiltelefon og sosiale medier som et verktøy, bruken av sin private mobiltelefon og sosiale medier i relasjonsbygging med ungdommen, og den profesjonelle tilnærmingen i dette arbeidet. Denne måten å dele inn temaene på viser hvordan samspillet mellom verktøy, relasjon og den profesjonelle tilnærmingen virker inn på den ansattes opplevelse av ulike sider ved det å bruke den private mobiltelefonen og sosiale medier i jobben sin. I bruken av sin private mobiltelefon og sosiale medier som et verktøy har jeg valgt å plassere de ansattes tanker og erfaringer om hvordan de skaper kontakt gjennom dette mediet, effektiviteten i det, det økonomiske aspektet, hvordan det kan bidra til å skape nærhet og distanse og hvordan det kan være med å opprettholde kontakt med ungdommen. Disse aspektene har innvirkning på hvordan de ansatte tar i bruk mobiltelefonen og sosiale medier i jobben sin. I bruken av sin private mobiltelefon og sosiale medier i relasjonsbygging med ungdommen har jeg valgt å plassere de ansattes tanker og erfaringer om hvordan dette påvirker omsorgsrollen ovenfor ungdommen, hvordan det er med å skape et hjem og hvordan det skaper vennskap. Jeg har vært interessert i å fange de ansattes beskrivelser av valg de tar i sin jobbhverdag og hvordan dette påvirker relasjonen med ungdommene. På den profesjonelle tilnærmingen i dette arbeidet har jeg valgt å plassere nærhet og konfidensialitet, sosiale medier- og synliggjøring av popularitet, grenser for bruk av mobil, grensesetting og etiske grenser om mengder av folk. Dette er de ansattes beskrivelser av hvordan de forholder seg til skille mellom jobb og privatlivet samt de etiske aspektene i dette arbeidet.

5.1 Privat mobiltelefon og sosiale medier som et verktøy

Den ansattes tanker om og beskrivelser av kontaktsaping med ungdommene gjennom bruk av deres private mobiltelefon og sosiale medier, effektiviteten bak det, den private mobiltelefon og sosiale medier som verktøy til å skape nærhet og distanse og opprettholdelse av kontakt.

Dette ligger som et bakteppe på hvordan de opplever bruken av deres private mobiltelefon og sosiale medier som et verktøy i jobbhverdagen i botiltaket for enslige mindreårige flyktninger.

5.1.1 Kontaktskaping

For å få beskrivelser av hvordan de ansatte tar i bruk deres private mobiltelefon og sosiale medier for å komme kontakt med ungdommene ba jeg dem om å fortelle om hvilke medier de brukte for å komme i kontakt med ungdommene, og hvordan de gjorde jobben sin gjennom dette kommunikasjonsmediet. Temaet kom opp som et underspørsmål i noen av intervjuene. De ansatte beskrev blant annet at de tok i bruk sin private mobiltelefon og sosiale medier til å komme i kontakt både gjennom utveksling av telefonnummer, via Snapchat, Instagram og Facebook. Det var varierende situasjoner hvor de ansatte hadde kontakt med ungdommen:

«Det er jo mest med han jeg er primærkontakt for da. Jeg har jo hatt litt med han å gjøre med søking av jobb osv. utenom skole. Og da bruker jeg min egen telefon og ringt han utenom arbeidstid» (Informant i fokusgruppe 2)

«Det er en jeg har gitt ut telefonnummeret mitt til, i en situasjon hvor personen var veldig langt nede. Og jeg sa hvis han trengte det kunne han få det» (Informant i fokusgruppe 2)

«Ofte er det beboerne som ønsker å ha kontakt eller være kontaktet på sosiale medier» (Informant i fokusgruppe 3)

Disse sitatene viser forskjellige grunner til å være kontaktet med ungdommene med sin private mobiltelefon og gjennom sosiale medier. Noen bruker det i en omsorgssituasjon hvor de ønsker å være tilstede for ungdommen selv om vedkommende ikke er på jobb, mens andre bruker det i praktiske tilfeller.

Det typiske var at de ansatte gjerne kunne bruke sosiale medier som Snapchat, Instagram og Facebook for å være kontaktet med ungdommene. Blant annet hvis den ansatte hadde vært lenge borte fra jobb, så hadde dem jevnlig kontakt med beboerne på blant annet Snapchat:

«For meg som er ekstravakt er det helt greit å ha kontakt med ungdommene på Snapchat. De sender gjerne en snap og spør når jeg kommer på jobb igjen. Det synes jeg er hyggelig». (Informant i fokusgruppe 1).

For denne ansatte handlet det om å ha kontinuerlig kontakt med ungdommene selv om det kunne ta lang tid mellom hver gang vedkommende var på jobb.

Samtlige av de ansatte så også verdien i hvilken betydning det hadde for ungdommen og ha «vanlig» kontakt med kanskje de eneste dem kjenner her i Norge. Ved «vanlig» kontakt mente denne ansatte kontakt gjerne via telefon eller sosiale medier utenfor jobb:

«Vi blir jo kanskje de eneste i Norge de kjenner som er norske. For da å kunne føle seg litt normal og ha vanlig kontakt med oss også, ikke bare at vi er på huset. Jeg skjønner at det betyr mye for dem at de kan ha denne type kontakt» (Informant i fokusgruppe 3).

«Ja det er jo veldig greit når man ikke er på jobb også skulle man gjerne snakket med en av ungdommene da, å kunne ringe de direkte på sin telefon istedenfor jobbtelefonen, for de er jo mye ute av huset». (Informant i fokusgruppe 1).

Flesteparten av de ansatte opplevde at det var rom for å kunne kontakte ungdommene utenfor arbeid enten via deres private mobiltelefon eller sosiale medier i både praktiske tilfeller, men også i en omsorgssituasjon.

5.1.2 Å lage avtaler

Noen av de ansatte opplevde i stor grad at avtaler har endret karakter. De opplevde i stor grad at avtalene som ble lagd på forhånd var det bestandig mulighet til å reforhandle.

«De kan blant annet sende en snap med et bilde av at de venter på bussen, for da vet de at jeg skjønner at de er på vei hjem. Selv om de skulle vært hjemme ved det tidspunktet». (Informant i fokusgruppe 1)

På denne måten bidrar disse mediene til å løse opp tidligere mønster og er ledd i å gjøre den allerede fragmenterte hverdagen på tiltaket enda mindre forutsigbar.

«Av og til kan jeg tenke at de på en måte driter litt i å opprettholde avtalen vi har, fordi det er så lett for dem å endre på avtalen da. Det er jo liksom bare å sende en melding til meg» (Informant i fokusgruppe 2)

Tiltros for at avtaler er lett å bryte eller endre på via noen tastetrykk, kan det medierte verktøyet også bidra til at hverdagen på tiltaket blir mer fleksibelt.

«Hvis jeg spontant finner ut at det er fotballkamp og jeg vil ha noen av guttene med meg så sender jeg de fort en melding og spør slik at jeg kan skaffe billetter»

(Informant i fokusgruppe 2)

«Det hender at når jeg er med guttene når de skal spille kamp og det regner, så setter jeg meg i bilen. Da sender jeg en snap fra min posisjon sånn at de vet hvor de skal komme når kampen er ferdig» (Informant i fokusgruppe 2)

Måten å lage og endre avtaler på er lettere nå enn hva det tidligere har vært. Ungdommene på tiltaket trenger tydelige rammer og forutsigbarhet, men som ungdommer flest trenger de også fleksibilitet.

5.1.3. Effektivitet

Et av temaene som stadig dukket opp uten at jeg stilte spørsmål om det, var hvordan deres private mobiltelefon og sosiale medier var med å effektivisere arbeidet med denne brukergruppen. De ansatte beskrev blant annet at de tok disse mediene i bruk for å møte ungdommen der dem er i dag, at de opplevde at kommunikasjonen via nett eller mobiltelefonen ofte nådde frem og at det var et lavterskeltilbud.

Noen av de ansatte hadde ikke behov for å ha ungdommene på sosiale medier, men gav dem gjerne nummeret sitt slik at de var tilgjengelig hvis det skulle være noe spesielt utenfor arbeidstiden. Andre informanter hadde god erfaring ved bruk av sosiale medier i jobbhverdagen og effektiviteten bak det:

«Vi opplever at det er ofte lettere å få tak i dem på Snapchat enn det er på melding»

(Informant i fokusgruppe 3)

«De bruker ikke meldinger engang. All kommunikasjon de har foregår på nett»

(Informant i fokusgruppe 3)

I fokusgruppe 3 var det en informant som hadde laget Snapchat på jobbtelefonen istedenfor sin private mobiltelefon:

«Det er mest for effektiviteten bak det. Ungdommene svarer fortene når vi tar kontakt med de på sosiale medier, vi får raskere kontakt med dem. Og ved bruk av Snapchat på jobbtelefonen gjør det at vi får kontakt med dem. De er mye mer tilgjengelige på sosiale medier, også er det jo på de arenaene som de er i, jeg merker bare at det er ikke så lenge siden vi var ungdom selv, men bare på de 10 årene så har det skjedd veldig mye. De bruker jo Snapchat som melding. Det er jo der de prater gjerne. Så det er jo litt på det å kunne møte de der som de pleier å kommunisere også da»

Det var flere som syntes at det var nyttig å bruke blant annet Snapchat for å komme i kontakt med guttene og en stor fordel å møte ungdommene på de plattformene som de befinner seg på i dag. Flere av informantene hadde opplevd at ungdommene hadde lavere terskel for å ta kontakt med dem på sosiale medier, og at det ikke krevde like mye mot.

«Jeg forstår at ungdommene sannsynligvis har en lavere terskel for å bruke Snapchat og Facebook for å nå noen da. Så kanskje det liksom går an å se på det som et verktøy også da» (Informant i fokusgruppe 3).

«En gang opplevde jeg at en av ungdommene var lei seg, og hadde låst seg inne på rommet. Så jeg banket på flere ganger for å prøve å komme i kontakt sånn at vi kunne prate. Men han ville verken svare eller åpne opp. Men samtidig ville jeg jo så gjerne snakke med han, jeg tror det slutt med kjæresten eller noe. Så tilslutt sendte jeg han en snap og spurte om ikke jeg kunne komme inn så vi kunne snakke sammen. Og da svarte han at jeg kunne komme inn» (Informant i fokusgruppe 2)

Ungdommer i dag befinner seg på sine smarttelefoner og sosiale medier. Flere opplevde at de fikk raskere kontakt med ungdommen når de kontaktet dem på sosiale medier som blant annet Snapchat og benyttet seg gjerne av dette verktøyet for å komme i kontakt på en effektiv måte.

5.1.4 Økonomi

Kommunikasjonsmedier konkurrerer om de samme menneskers kommunikasjonsbehov. Det er et viktig poeng for å forstå hvordan bruken av de ulike kommunikasjonskanalene blir utbredt. Eksempel ser vi at bruken av SMS er gått ned i samme periode som bruken av Facebook har gått opp. Hvis to ulike kommunikasjonsmedier dekker de samme behovene, men det ene gjør det på en enda bedre måte enn den andre, vil dette kommunikasjonsmediet nødvendigvis øke i bruk (Aalen, 2013, s. 37). Dette var også et tema som gikk igjen i alle

intervjuene uten at det ble stilt spørsmål om det fra min side. Ungdommene i botiltaket får utlevert kontantkort med en fast sum pr. måned. Ifølge de ansatte ble dette var dette kortet ofte tomt:

«Noe jeg er litt for, det er hvis man bare kan være venn med de på Messenger uten Facebook. For guttene har jo kontantkort, og ofte er de tom for penger. Og de kan ikke ringe oss eller sende melding, men ofte er de i områder hvor de har internett. Det er jo en ting som hadde vært fint for de, for da er du jo avhengig av internett og ikke av å ha penger på kortet. For her er det jo et stort problem med at kontantkortet ofte er tomt» (Informant i fokusgruppe 2)

«Det er jo ofte problemet når vi spør hvorfor de ikke gav beskjed om at de kom hjem senere enn avtalt eller noe sånt, og de sier de er tomme for penger på kortet».
(Informant i fokusgruppe 1)

«Vi hadde en gang en Facebook gruppe på en av boligene jeg jobbet på som på en måte het det som boligen het, så kunne ikke vi ansatte bli venn med den men alle guttene var venn med den. Der kunne vi hvert fall snakke med de på messenger og sånt gjennom den Facebooken da. Hvis de typisk er på steder, gjerne så har de ikke penger på kortet ikke sant, også er de stort sett på steder med internett» (Informant i fokusgruppe 3).

Disse ansatte syntes at det var nyttig å kunne bruke sosiale medier som et verktøy til å nå ungdommen når de ikke svarte på meldinger som ble sendt fra tiltakstelefonen på grunn av mangel på penger på kontantkortet.

5.1.5 Sosiale medier som verktøy til å skape nærhet og distanse

Et dilemma i relasjonen til beboerne som de aller fleste ansatte fortalte om i alle mine fokusgruppeintervjuer var gråsonen mellom jobb og privatlivet, altså denne balansen mellom nærhet og distanse. Dette går ut på å finne en konvertabel linje ved det å knytte seg følelsesmessig veldig nært til ungdommene men samtidig skape en distanse mellom seg selv og arbeidet. De fleste syntes det var et vanskelig skille, og grensen for kontakt var stadig en problemstilling på boligene. Å finne en mellomposisjon var ikke alltid like lett, og det var individuelle oppfatninger og holdninger til hvor denne posisjonen skulle være og hvordan man utøvde den i praksis. Noen opplevde at det var praktisk å sette en grense for kontakt på sosiale medier mens de var i arbeid, men kunne åpne opp for kontakt når de eventuelt ikke

skulle jobbe der lengre eller at ungdommene flyttet ut. Mens andre syntes det var praktisk å ha ungdommene på sosiale medier for å bli enda bedre kjent med dem og få bedre relasjoner. Her dreier det seg i stor grad om hvilke individuelle vurderinger og valg hver enkelt ansatt tar i forhold til deres personlige.

«Jeg tror kommunikasjon med guttene her er viktig. At man snakker om hvorfor jeg ikke vil være venn med de på sosiale medier for eksempel, eller hvorfor jeg gir de telefonnummeret mitt» (Informant i fokusgruppe 3)

«Som ansatt har man på en måte ansvaret å fortelle hvor grensen går da. For det er jo ikke noe regel på det. Det er jo en personlig referanse» (Informant i fokusgruppe 2)

Uten noen konkrete retningslinjer eller regler på hvor langt det er greit å invitere ungdommene inn i livet og grensen for kontakt så blir det til at den enkelte ansatte selv vurderer hva som er rett i hver enkelt situasjon. Og de ansatte gjør naturlig nok også ulike vurderinger i samme type situasjon. Noen velger å invitere guttene inn i privatlivet, men andre velger å holde en distanse.

«Det er mange som deler ut telefonnummeret, og har ungdommene på Snapchat. Da tenker jeg at det gjør jo ikke noe hvis man ikke blitt bombardert med telefoner eller snapper gjennom hele dagen. Da må man jo til slutt sette en grense da» (Informant i fokusgruppe 3)

«Noen ansatte spør direkte om de kan ha kontakt på Snapchat bare fordi de ønsker å involvere seg mer, eller at det er måten de har kontakt med folk på. Men grensen for kontakt tror jeg er ganske personlig, og opp til hver enkelt» (Informant i fokusgruppe 2)

Som ansatt har man et ansvar å sette grenser for seg selv ovenfor ungdommen. Flere nevnte at man ikke alltid helt vet hvor grensen deres går, før de plutselig merker at ting har gått over den grensen. De ansatte må bruke skjønn i hver enkelt situasjon, og på den måten kjenne hva som er riktig for en selv.

«Men som regel er det jo veldig klart at man må stå til ansvar for deg selv. Altså man må kunne ha satt grenser. Det er jo det jobben her går ut på, å sette grenser. Så på det feltet med sosiale medier og utlevering av sitt personlige mobilnummer så er det definitivt grenser å sette. Jeg skjønner at liksom det å begynne en relasjon eller å

starte på et sånt tema ved å sette grensen kan virke litt sånn avstøtende, så det er ikke nødvendigvis riktig å begynne med det sånn, men hvis det oppstår at man blir bombardert, hvis (navngittperson) blir ringt av ungdommen og ungdommen spør «hvordan har du det i dag?» Da kan jo (navngitt person) si tilbake at «vet du hva, det er fint at du spør, men du kan jo bare vente til jeg kommer på jobb i morgen så kan vi snakke sammen». Men hvis det er sånn at «Har du sett hvor jeg har lagt fra meg fotballen min?» Og at det bare er (navngitt person) som vet det, så kanskje det er bare denne personen som kan hjelpe. Ikke sant, så det er litt sånn bare av praktiske årsaker så tror jeg det er viktig at man setter grenser selv. På hva som er greit å ta kontakt på og ikke. Og hvordan relasjonen kan foregå på eksempel sosiale medier eller på telefon!» (Informant i fokusgruppe 1)

På det ene fokusgruppeintervjuet var det noen av informantene som opplevde at kommunen dem jobbet i hadde satt grensene for kontakt med ungdommene for dem:

«Hos oss er det veldig nøye på at man ikke skal ha noe kontakt med ungdommene på sosiale medier og sånt, fordi de er i en veldig sårbar situasjon og ja, sånne ting. Men det er veldig stor forskjell på hva reglene er og hva som faktisk er praksis da. Jeg opplever jo at det er veldig mange som har de på sosiale medier. Men tenker jeg er opp til hver enkelt» (Informant i fokusgruppe 3).

«Jeg føler liksom at kommunen har satt det skille for oss på en måte, med at vi ikke får lov å ha dem på sosiale medier eller gi dem tilgang til telefonnummeret vårt. Men vi får lov etter 6 måneder etter det har flyttet ut, for da er de ute av systemet. Så da kan vi velge da. Så da det jo sånn hvis noen man har veldig god relasjon med så er det jo veldig koselig å følge dem videre, i og med at du vet at de ofte gjerne ikke har så mange andre da, så da er det jo kjempefint å kunne bruke sosiale medier bare ved å holde litt kontakten» (Informant i fokusgruppe 3).

I denne kommunen hadde de klare retningslinjer på at man ikke fikk være venn med ungdommene på sosiale medier eller gi dem tilgang til sin private mobiltelefon før etter 6 måneder etter at ungdommen hadde flyttet og ute av systemet. De ansatte opplevde også at ungdommene forholdt seg til dette, og det hadde ikke vært noen problemer rundt det. De fortalte også at de i begynnelsen var venn med dem alle litt overalt på sosiale medier for da var det ikke så nøye. Det var i denne tiden at de skjønnte at det var vanskelig å finne en

mellomting, da ungdommene reagerte på at noen ville være venn med de på Facebook og Snapchat, samt gi dem telefonnummer, mens andre ønsket det ikke. Det bidro til å skape nærhet til dem som tillot kontakt og distanse til dem som ønsket å ha en grense. Når alle de ansatte måtte kutte det ut, så skjønte ungdommene at det ikke var fordi dem ikke ville eller hadde lyst å ha kontakt med dem på privaten, men at de visste de måtte vente 6 måneder etter de var flyttet ut. På denne måten bidro det til at de ansatte stilte på lik linje.

5.1.6 Opprettholdelse av kontakt

Et annet tema som kom opp i sammenheng med hvordan de ansatte bruker sin private mobiltelefon og sosiale medier som verktøy var det å vedlikeholde relasjonen. Flere ansatte nevnte at de ved et tidspunkt hadde vært borte fra jobb over en periode, og dermed kunne fint kontakte ungdommene fra sin private mobiltelefon eller på sosiale medier for å for eksempel høre hvordan det gikk med dem:

«Når jeg har vært vekke fra jobb over en lengre periode er det ingen problem for meg å skrive til de guttene jeg har mest kontakt med på Snapchat og høre hvordan det går med dem» (Informant i fokusgruppe 3)

Samtidig poengterte flere at kontinuitet med ungdommene her er viktig, og det ofte var av praktiske årsaker at man valgte å bruke sin private mobiltelefon eller sosiale medier for å komme i kontakt for å vedlikeholde relasjonen man hadde fått med dem.

«Husker (navngitt person) gikk ut i mammaperm. Hun var jo supergravid. Når hun fikk den babyen, sendte hun bilde av babyen til alle guttene på deres private mobiltelefon. I meldingen sto det også at deres lillebror var født. I den perioden hun var ute i mammaperm ringte hun hver og en av guttene kanskje sånn 1 gang i uken for å høre hvordan det gikk med dem» (Informant i fokusgruppe 1).

«Jeg har ikke opplevd noe negativt ved å ha kontakt med de på sosiale medier frem til nå, og jeg har bare positiv erfaring. Det kan ta litt tid mellom hver gang jeg er på jobb, og da er terskelen lav for at jeg spør om alt er greit, bare for å vedlikeholde den relasjonen jeg har bygd opp med dem. Det har jeg egentlig bare god erfaring med» (Informant i fokusgruppe 2).

Det kom også frem i noen av fokusgruppeintervjuene at de ansatte ikke hadde behov for å ha kontakt med ungdommene på sosiale medier så lenge de jobbet på boligen:

«Vi blir mye mer tilgjengelige av å bli kontaktet utenom jobb, og det er noe med at noen ganger så er det deilig å ha litt fri og» (Informant i fokusgruppe 2)

I alle mine fokusgruppeintervju var de aller fleste enige i at når dem slutter i jobben, eller at beboerne flytter og man ikke vet hvor man havner, så er det fint å kunne holde kontakten med ungdommene gjennom sin private mobiltelefon og sosiale medier. Da slipper man å bli borte for alltid, og at man har muligheten til å følge opp livet til hverandre gjennom de ulike sosiale plattformene som for eksempel Facebook, Instagram og Snapchat. De ansatte tok stadig opp at ungdommene de har er jo litt annerledes brukergruppe, og at man blir veldig glad i dem. Hvis de noen gang skulle trenge hjelp til ett eller annet, så er det fint å kunne vise at man bryr seg litt ekstra når det er denne type mennesker.

«Jeg tenker hvert fall sånn, når jeg er ferdig med å studere og skal begynne å søke fulltidsjobber, så vet jeg jo ikke hvor jeg kommer til å havne. Da tanker jeg hvert fall det er en fin måte å holde kontakten litt da. At man ikke trenger å bli borte sånn, at man er venner på Facebook og Snapchat og sånne ting» (Informant i fokusgruppe 1)

«Jeg tenker for min egen del når jeg slutter eller når ungdommene flytter ut, at jeg kan ha kontakt med de på sosiale medier. Men den kontakten vil kanskje etter hvert dø ut da, men da blir det kanskje en mer naturlig overgang» (Informant i fokusgruppe 2)

«Hvis jeg slutter i jobben, så ville jeg jo vært venn med de da på sosiale medier. Hvis de ville vært venn med meg. Man er jo blitt vanvittig glad i dem» (Informant i fokusgruppe 2)

«Det er en fin arena og se hvordan det går med dem videre og sånt. Man blir jo greit oppdatert på Facebook. Da holder man lettere kontakten også. Det er jo veldig fint med Facebook» (Informant i fokusgruppe 3)

Både mobiltelefon med mulighet for tekstmeldinger og internett med blant annet mulighet for kommunikasjon gjennom Facebook, Snapchat og Instagram har blitt spredt i stor fart. Med disse verktøyene er tidligere mønstre blitt påvirket og det er nå lettere å opprettholde og vedlikeholde kontakten.

5.2 Privat mobiltelefon og sosiale medier i relasjonsbygging med ungdommene

Den ansattes tanker om og beskrivelser av hvordan de bruker sin private mobiltelefon og sosiale medier som en del av relasjonsbyggingen med ungdommene. Det er de enkelte

intervjupersonenes erfaringer om hvordan de bruker sin private mobiltelefon og sosiale medier i arbeidet med ungdommene og hvordan det påvirker relasjonen mellom dem. Relasjonen mellom ansatt og beboer er en viktig del av ungdommens liv, men også de ansattes hverdag i dette arbeidet. Beskrivelser av denne relasjonen var interessant for mitt forskningsspørsmål, og det var også noe de ansatte hadde mye tanker om. Temaet om relasjon kom som et oppfølgingsspørsmål, og hvordan utvekslingen av privat telefonnummer og sosiale medier samt deling av personlig informasjon var med å påvirke relasjonen mellom de ansatte og ungdommene. Temaet om relasjon var en gjenganger gjennom alle fokusgruppeintervjuene, og temaet dukket stadig opp. Blant annet også ved spørsmålet om hvordan de ansatte brukte sin private mobiltelefon og sosiale medier i jobbsammenheng, og ved spørsmålet om de etiske grensene for kontakt. Det ble nevnt ulike sider ved relasjonen som blant annet omsorgen for ungdommene, det å skape et hjem og det å være deres venner.

5.2.1 Omsorg

For de ansatte på botiltaket handler det i aller største grad om å gi god omsorg til ungdommene mens de bor på tiltaket. Fortiden kan ha vært tung for mange, og kanskje har de vært gjennom en dramatisk flukt fra hjemlandet til Norge, og reist fra familien og det som alltid har vært det kjente. De alle fleste ønsket å være deres vei inn i det norske samfunnet, og mange mente på at de hadde mye å bidra med hos flyktingene ved å ta de inn i privatlivet:

«Det og bare hvis de skulle trengt litt hjelp eller ett eller annet, at de da føler at de er til bry for å ta kontakt, og at de føler at vi gjerne vil hjelpe de når man ikke er på jobb eventuelt. Bare at man bryr seg litt ekstra når det er den type gruppe mennesker, eller den type gruppe ungdommer» (Informant i fokusgruppe 3)

«Bare vise dem at vi bryr oss litt ekstra, og vi strekker oss litt ekstra for dem»
(Informant i fokusgruppe 1)

Mange la i likhet med disse informantene vekt på viktigheten av de ansattes tilgjengelighet og tilstedeværelse for ungdommene og at de var villig til å gi litt ekstra.

Samtidig var det flere som poengterte at omsorgen for disse ungdommene ble ekstra sterk med tanke på at de var deres eneste omsorgspersoner her i Norge.

«Vi er jo deres omsorgspersoner her i Norge, de har ingen andre her. Det ligger iboende i meg og gi ekstra til dem. De er mine gutter som jeg har bevart i hjertet mitt»
(Informant i fokusgruppe 3).

God omsorg vil også si og sette grenser for ungdommen og selv, og det ble nevnt flere ganger at må måtte kunne stå inne for den relasjonen og den omsorgen man la i arbeidet med ungdommene. Ungdommene på botiltaket trenger at de voksne er deres trygge base.

«Til syvende og sist skal man være en tillitsperson til dem, men skal liksom jobbe ikke sant, mens vi er vokst opp med foreldre som vi kan si, vi kan be de dra til helvete i tenårene, men likevel vet vi jo at de alltid kommer til å være der ikke sant. Den luksusen har ikke de, fordi vi til syvende og sist jobber der jo bare. Kanskje noe skjer i livet vårt at vi flytter, vi mister jobben, at vi bytter jobb bare. De kan ikke stole på at vi alltid kommer til å være der i lang tid fremover. Så jeg synes det er viktig at vi har en profesjonell tilnærming til det man har de rollene man har da, og ikke love noe man ikke kan gi» (Informant i fokusgruppe 1)

«Man skal være en trygg voksenperson. Og da er det mye bedre å sette grensene for kontakt på sosiale medier.». (Informant i fokusgruppe 3)

«Når du kjenner dem og vet hvor de kommer fra og deres utfordringer, så må man gå 100% inn i det, ellers må man bare la være tenker jeg. Fordi de har nok skade med seg fra før av, og av folk som avviser de og kanskje utnytter de og sånne ting. Så det er nok kanskje for de sin del at jeg ikke går like mye inn for det som andre. For jeg vet at jeg ikke kan stå inne for det. Som regel ønsker de seg mer enn det jeg kan gi dem»
(Informant fokusgruppe 3)

«Så blir man tagget i forskjellige ting på Facebook som man ikke har kontroll over. Jeg ønsker jo at de skal kjenne meg som den personen jeg er på jobb. Selv om de vet jo at jeg har et liv utenfor også. Men man må bare passe på at rollene ikke sklir ut da»
(Informant i fokusgruppe 1)

Enkelte informanter opplever at kontakten på sosiale medier er en til en kommunikasjon som er veldig privat, hvor det fort kan oppstå problemer begge veier. Selv om man skal ha god relasjon med ungdommen, og inkludere dem i sitt privatliv så var det viktig at rollene som omsorgspersoner ikke sklir ut.

5.2.2 Skape hjem ved hjelp av sosiale medier

Oppgaven til de ansatte på boligen er å gi ungdommene en trygg og følelsesmessig tilknytning til hjemmet. Som en del av dette, er relasjonen mellom beboerne og de ansatte viktig for å føle trygghet og tilhørighet. Likevel er det et vanskelig skille, for de er nettopp bare ansatte i en institusjon. Det er heller ikke noe instruksjoner på hvordan man skal være, hvor mye man skal gi av seg selv eller hvor langt man kan dra relasjonen med beboerne.

«Når man har sånn jobb når du jobber sånn med mennesker så det blir det på en måte mer enn en jobb. Du må kunne gi liksom, være konvertabel med å gi noe av deg selv da» (Informant i fokusgruppe 1)

«Man er jo i hjemme dems.» (Informant i fokusgruppe 1)

For enkelte var det helt naturlig å utveksle telefonnummer med ungdommene, samt ha de på sosiale medier.

«Hjemme har jeg en datter på 16 og en sønn på 18 og begge to er flittige brukere av mobil og sosiale medier. Selv om vi i foreldregenerasjonen kommer litt etter, er det klart at de forholder seg til omverdenen på en annen måte. Men jeg lærer meg, sakte men sikkert. Det er viktig for meg at ungene kan nå meg når og hvor som helst, og det gir meg også en trygghet å vite at jeg kan nå dem også når som helst. Det samme gjelder ungdommene her. Det gir meg en trygghet å vite at jeg kan nå dem. Men jeg er jo litt hønemor også, så hvis jeg ikke når de på ringing så sender jeg gjerne en tuellesnap. Ofte svarer de tilbake da» (Informant i fokusgruppe 1).

«De ungdommene har jo kun oss, vi er jo deres familie. Så hvorfor skal man ikke ha de på sosiale medier som jeg ville hatt med min egen familie?» (Informant i fokusgruppe 3)

«Når man jobber på et sånt sted, hvertfall for meg at det blir mer enn bare en jobb da. Det gjør garantert dere også, bryr dere om guttene, og man blir jo veldig glad i de og jeg føler jo sånn når jeg slutter at jeg vil jo fremdeles være der for noen av de spesielt de som jeg har veldig god relasjon til som jeg føler at det bruddet kommer til å være veldig hardt. Samtidig er det vanskelig å skille da på en måte, fordi det er sånn at du føler likesom de er veldig engasjerte i deg og lurert på når jeg skal gifte meg, og de gleder seg til å spise og danse i bryllupet og veldig sånn liksom på at de tenker at det

er en selvfølge at de blir invitert i bryllupet. Så det er jo noe med det, at du merker at de ser på deg som mye mer enn en som er på jobb da. Jeg føler at når du tar en sånn jobb også, så sier du på en måte ja til mer enn å være på jobb da. Du må gi mer av deg selv» (Informant i fokusgruppe 1)

Noen mente også at de ikke ønsket å ha ungdommene på Facebook eller Snapchat og sammenliknet det med å ha en yngre søsken eller søskenbarn som de ikke ønsker skulle se alt som ble lagt ut på de ulike mediene.

«Det er jo så fort gjort å gå på en smell da, det har jeg gjort tidligere med søskenbarnet mitt. Sendte en snap av noen som gjorde dumme ting på en festival. Hun tok heldigvis ikke noe skade av det, men det er ikke noe jeg ønsker å gjøre igjen. Jeg ble jo nødt til å slette henne etter det for å unngå at det skjer igjen» (Informant i fokusgruppe 1)

5.2.3 Om å skape vennskap

Gjennom alle fokusgruppeintervjuene gikk det igjen at ungdommen hadde kun dem ansatte, og at mange av de ansatte fikk ulike roller som inngår i vanlig familier. Samtlige sammenliknet også ungdommene med egne familiemedlemmer som søsken, søskenbarn og kompis. Flere poengterte også at hvis man ikke inviterte dem inn, eller hvis man bare skulle sisset å høre på dem og aldri gitt noe av seg selv ville relasjonen blitt veldig rar. Flere mente på at man ikke fikk noe relasjon med dem eller en god kontakt uten å by litt på seg selv rett og slett.

«Jeg har kontakt med guttene både på Snapchat og Instagram. Hvorfor skal det være noe forskjell på hva jeg ville hatt med min egen fetter på en måte?» (Informant i fokusgruppe 3)

«Jeg opplever å ha veldig god relasjon med guttene, og jeg føler meg jo mer som en venn men samtidig som en omsorgsperson ovenfor dem» (Informant i fokusgruppe 2)

«De som jeg har noe kontakt med, bruker jeg som at de er mine vanlige venner på en måte» (Informant i fokusgruppe 3)

«Jeg tror det er viktigere for de enn det er for meg å utveksle telefonnummer og ha dem på sosiale medier, men det er jo selvfølgelig gøy å se hva de gjør og om det går bra og sånt. Mens jeg tror nok beboerne er mer opptatt av at de skal ha flest mulig på

sosiale medier, og hvis de har noen sånne venner som ingen andre har eller noen ansatte er det litt gøyere da» (Informant i fokusgruppe 3)

De fleste informantene hadde forståelse for at ved å inkludere dem i privatlivet og på sosiale medier var med å øke trykgheten dem sin til de enkelte ansatte, hvor de fikk en følelse av å kjenne deg bedre fordi de hadde tilgang til det. Sånn er det blitt for ungdommen i dag.

«Jeg får jo daglig snapper av dem med «GM», som visstnok betyr «God morgen», og «GN» for «God natt», eller «Streak» som betyr å opprettholde streaken man har opparbeidet seg på snapchat.» (Informant i fokusgruppe 2)

Ved å gi det lille ekstra opplevde flere av de ansatte at ungdommene fikk en sterkere følelse av tilhørighet i det norske samfunnet.

«Vi kan virkelig se hvor mye det betyr for dem ved å for eksempel ta de med hjem, bare det at de får følelsen av å komme hjem til noen da. Jeg tror de får en større følelse av tilhørighet» (Informant i fokusgruppe 3)

«Jeg vet hvor mye det betyr for dem å få et «hei». Bare det å si hei til noen norske da. De vil jo bli integrert, og de ønsker jo ikke sitte på utsiden og titte inn» (Informant i fokusgruppe 3).

«Ikke sant, hvis jeg hadde flyttet til Afrika da og bodd der i 3 år. At du i hvert fall kan si at du kjenner noen afrikanere da. Eller sånn, det er jo noe med det. være i kontakt med de på innsiden» (Informant i fokusgruppe 3).

Mange av de ansatte opplevde et skjæringspunkt mellom teori man lærer på skolen, og de faktiske praksisene som skjer i arbeidet med denne brukergruppen.

«Ut i fra teorien så er det jo veldig sånn klare regler på at man ikke skal ta kontakt først hvis man møter dem på gata. Men dette er jo mennesker du har tett i livet ditt så mye av tiden, og når de først møter de utenfor jobb så skal man liksom tenke på det da. Det blir helt feil for meg, og naturlig nok går jeg bort og klemmer og snakker med dem. Og for dem er jo det også naturlig, og jeg vet det gir dem så mye ved at vi gjør det. Ikke som ansatte, men som venner eller bekjente. I denne jobben så er man litt rundere i kantene» (Informant i fokusgruppe 3).

Men likevel var det viktig for de ansatte å holde en viss avstand, og ikke bli *for* kompis heller. Til syvende og sist er jo dere de sine omsorgspersoner, og de som skal grense sette ungdommene og ivareta dem mens de bor på tiltaket.

«Så opplever man kanskje at noen er for kompis eller venninne da, også skal du plutselig komme inn å være veldig tydelig og sette beinet ned ikke sant. Og dagen før har dere kanskje chattet på Messenger. Det er jo litt vanskelig» (Informant i fokusgruppe 3).

«Den ene ungdommen som bodde på (navngitt botiltak) før, han bor jo rett på siden av meg nå. Og han er mye på besøk i den boligen jeg jobber i nå, og da er veldig mye sånn derre «ja , jeg så jo at sykkelene din var borte, så jeg tenkte du var her i dag», og veldig sånn at han møter jeg jo ofte på og det gjør meg jo ingenting. Og veldig sånn «ja, jeg så det sto en bil parkert utenfor hos deg som så sånn og sånn ut, hvem var det? eller «ja jeg så faren din var ute og grilla i går» ikke sant, veldig sånn. Det gjør meg jo ingenting, og det blir som jeg sa ista at når man har en sånn jobb med sånne mennesker så blir det på en måte mer enn jobb, du må kunne gi liksom. Være konvertabel med å gi». (Informant i fokusgruppe 1).

5.3 Profesjonell tilnærming

For å få beskrivelser av de ansattes tanker om den profesjonelle tilnærmingen i denne jobben ba jeg dem om å fortelle om deres tanker om de etiske grensene for bruk av deres private mobiltelefon og sosiale medier i dette yrke hvor man jobber tett på etikk og relasjoner, samt de etiske grensene for kontakt. Temaet om profesjonell tilnærming kom også opp i underspørsmålet til hvor går skille mellom jobb og privatlivet, og hvor mye innblikk ungdommene får i deres privatliv både gjennom sosiale medier og utveksling av personlig informasjon, og hvordan det påvirker deres rolle som profesjonelle. Den profesjonelle tilnærmingen ble diskutert i alle mine fokusgruppeintervjuer, og informantene hadde ulike meninger rundt dette temaet.

5.3.1 Nærhet og konfidensialitet

Gjennom alle fokusgruppeintervjuene mine kom det opp flere ganger at denne brukergruppen med enslige mindreårige flyktninger var annerledes enn andre boliger de tidligere hadde jobbet på. Taushetsplikten og den konfidensielle tilnærmingen var ikke alltid like tydelig her

som på andre institusjoner. Flere hadde også fått beskjed fra arbeidsgiver at jobben hos flyktningene var annerledes enn andre typer institusjoner og at guttene her var en annen brukergruppe, desto mer spillerom. Informantene opplevde dermed at mye av det man lærte på skolen ved det å jobbe i institusjoner ikke stemte overens med praksisen på botiltak for enslige mindreårige flyktninger:

«Vi har jo lært på skolen at vi må vente med å ta kontakt før barnet gjør det. Mens her ville jo guttene blitt fornærmet om man ikke kom bort og hilste på når man treffer de utenom arbeidstid. De syns jo bare det er kjempestas om man kommer og hilser»
(Informant i fokusgruppe 2)

«For i denne jobben er vi jo litt rundere i kantene» (Informant i fokusgruppe 3)

De aller fleste ansatte var enige om at man kunne gi mye mer informasjon på denne boligen enn hva man gjør på andre institusjoner, og det ikke var «farlig» å gi mye av seg selv til denne brukergruppen. Tiltros for å ha en profesjonell rolle, så mente de på at denne jobben var mer enn en jobb.

«Den profesjonelle rollen er der jo selv om. Men jeg bryr meg jo genuint om dem, og dette er jo ikke bare en jobb heller. De er jo hjertebarn på en måte» (Informant i fokusgruppe 1)

«Det som er så fint med denne boligen her da, er at du kan fint gi dem telefonnummeret ditt eller invitere dem til å følge deg på sosiale medier, og vise at du er her og at dette ikke bare er en jobb for deg da. Men at du faktisk bryr deg da, og at vi kan kjenne på det helt selv. Selv om du kanskje ikke skal gi nummeret ditt, eller ha kontakt med de på sosiale medier så er det likevel greit. Du kan liksom bruke litt skjønn på det. Jeg liker at det er rom for det her, men da er det også viktig at du klarer å vite dine grenser selv, og hva som passer best for deg selv da» (Informant i fokusgruppe 3).

Likevel opplevde noen informanter at det ikke alltid var like lett å vite hva man skulle gjøre i ulike tilfeller med tanke på taushetsplikten:

«Ofte når jeg tar toget til jobb så finner jeg jo noen av guttene jeg jobber med der. Og det er jo litt vanskelig med tanke på taushetsplikten og sånt, og jeg tror ikke guttene er

så vant til den problemstillingen der, på hvilket forhold jeg har til den ungdommen. Jeg kan jo hilse på personen eller, men hvis han er der sammen med noen så syntes jeg at det blir litt sånn at kanskje ungdommen ikke vil at jeg skal være der» (Informant i fokusgruppe 1)

«Man hører jo i starten fra sjefen at guttene syntes det bare er hyggelig at noen kommer og hilser. Føler mer at de syntes det er frekt av deg hvis man ikke sier hei. Så trente jeg på Fresh en stund, og der kom de jo alltid bort» (Informant i fokusgruppe 1)

«Telefonnummeret er jo bare til å nå meg på, og det føler jeg ikke er brudd på noe. Hvem som helst kan jo ringe meg i løpet av en dag, når jeg ikke er på jobb. Det går jo fint tenker jeg. Man kan jo fint finne nummeret mitt på telefonopplysninger, og det er jo ikke noe brudd på noe som helst. Men så tenker jeg det virtuelle problemet med å bruke sosiale medier der man kan gå på en smell, man må jo ta høyde for det. Det er ikke der at jeg ikke stoler på guttene, men mer det å ivareta relasjonen» (Informant i fokusgruppe 1)

5.3.2 Sosiale medier og synliggjøring av popularitet

De ansatte sa ved flere anledninger at ungdommene har vært gjennom flere brudd, og har nok skade med seg fra før av med folk som avviser dem og kanskje har utnyttet dem i ulike situasjoner. Mange av de ansatte mener at det er for ungdommenes del at de ikke går like mye inn for det enn enkelte gjør, for de vet at de ikke kan stå inne for det. Som regel ønsker mange av ungdommene mer enn hva de ansatte kan gi dem. Samtidig er det mange som har like mye å gjøre med ungdommene på fritiden som de har når de er på jobb. Utfordringen ved det er jo at noen ungdommer får litt særbehandling enn resten av beboerne, spesielt hvis en eller to ansatte får dypere relasjon med enkelte av ungdommene. En av de ansatte nevnte at den pleide å ta med en av ungdommene med ut å spise for eksempel utenfor arbeidstiden. Da kan det fort tenkes at det blir forskjellsbehandling:

«Nå har jo jeg jobbet nokså lenge med de samme ungdommene, og har hatt mye med særlig han ene å gjøre. Så føler jeg jo at jeg flyr mellom jobb og hjemme egentlig nokså ofte, og jeg er mye innom jobb selv om jeg ikke er på jobb. Da hender det at jeg tar med meg han da så stikker vi å tar en kebab eller noe» (Informant i fokusgruppe 3)

Samtidig var det en annen ansatt som hadde gjort det samme, men i en annen situasjon:

«Jeg har også tatt den ene ungdommen med ut for å spise, utenom arbeidstiden. Men da hadde mistet mine ny-strikket votter på bussen, og jeg møtte han på veien til rutebilstasjonen. Dermed slo han følge med meg, og på vei tilbake dro vi innom McDonalds hvor jeg kjøpte mat til oss, og vi satt og spiste» (Informant i fokusgruppe 3)

Den samme ansatte fortalte også at den har veldig god relasjon med denne ungdommen, og at det ikke føltes unaturlig.

Flere av informantene fortalte at de hadde en eller to ungdommer som de hadde primært bedre relasjon med enn andre. Sånn var det for alle, og alle ungdommene hadde sin trygge voksne de forholdt seg til. Noe som i seg selv er kjempebra, da det er dette disse ungdommene trenger. Likevel kunne dette være en utfordring, da dette kunne være med å umyndiggjøre de andre ansatte på jobb. Det hadde vært tilfeller hvor ungdommene oppsøkte den ansatte som man følte seg tryggest og nærest ved, når den ansatte ikke var på jobb.

«En annen utfordring er at de kan ta for mye kontakt med de som ikke er på jobb, og at de kan velge å ikke forholde seg til de som er på jobb og heller ta kontakt med noen de har bedre relasjon til som er hjemme for eksempel. Det kan bli en ulempe» (Informant i fokusgruppe 3)

«Det ble til at hver gang han fikk et nei eller det oppsto en situasjon hos oss, så tok ungdommen kontakt med den ansatte som han hadde bedre relasjon med, så fikset den ansatte det. Det førte til at den ansatte umyndiggjorde alt man sto for og alt man prøvde å gjøre på boligen da. Så det å ha en eller to ungdommer som du har en spesiell relasjon til kan gå på det profesjonelle, men det kan også gå for langt på en måte for sin egen grense og sånne ting» (Informant i fokusgruppe 3)

5.3.3 Grenser for bruk av mobil og sosiale medier

I flere av tilfellene hvor de ansatte valgte å utlevere sitt private mobilnummer var det viktig for dem å poengtere om hvorfor det ble gitt, og de hadde heller ingen erfaring med at deres nummer ble utnyttet på noen måte:

«Men sier klart ifra at det ikke handler om å klage på maten eller. Han vet grunnen til hvorfor han kan ringe» (Informant i fokusgruppe 2).

«Det var en av guttene som skulle få familiegjengen, og (navngitt person) hadde mye med den saken å gjøre, og sa at han kunne ringe hvis det var noe han lurte på. Husker da at ungdommen ringte innimellom til (den navngitte personen) da for å høre om det var kommet noe mer informasjon osv» (Informant i fokusgruppe 1)

Og flere av de ansatte poengterte at det ikke var noe problem å utlevere sitt telefonnummer eller bli kontaktet på sosiale medier av de unge på tiltaket og erfarte at det ikke ble utnyttet på noe måte. Likevel var det flere som kjente på at de ønsket å ha kontroll på hva ungdommene fikk ta del i og ikke.

«Jeg ville nok gått gjennom bildene mine på Facebook og Instagram hvis jeg skulle blitt venn med dem. Jeg hadde jo ikke likte om de skulle sittet med kompisene sine og sett på bikinibildene fra i sommer liksom» (Informant i fokusgruppe 1)

«Det er lavere terskel for meg å inkludere dem i sosiale ting, altså det er lavere terskel for meg å invitere guttene hjem til meg på besøk enn å invitere dem på Facebook. For hjemme har jeg mer ryddig omstendigheter, men hva jeg har på Facebook har jeg jo null kontroll på, for nå har vi jo faktisk levd med facebook i over 10 år sikkert» (Informant i fokusgruppe 1)

5.3.4 Tilgjengelighet

Ved bruk av mobiltelefon og sosiale medier er det en forventning til at man er tilgjengelig. Og det kan oppfattes negativt om man er utilgjengelig. Det var flere av informantene som poengterte at de ønsket å være tilgjengelig for ungdommene, både i og utenfor arbeidet.

«Jeg har sagt ved flere anledninger at jeg stort sett er tilgjengelig hvis det skulle være noe» (Informant i fokusgruppe 3)

Og noen poengterte de praktiske mulighetene ved å gi ungdommene tilgang til mobilnummeret og sosiale mediene:

«Det er av praktiske årsaker. F.eks: når jeg tar med meg gjengen til byen. Da vet jeg at det ikke er noe problem å splitte oss, på grunn av at jeg har mulighet til å nå de på alle mediene. Jeg sender gjerne en snaps av den kaffen jeg sitter på, og ber dem møte

meg her når de er ferdige. Det er jo sånn det fungerer i dag med disse unge»

(Informant i fokusgruppe 1)

Samtidig var det også noen som ikke ønsket å gi ungdommene forventninger om at de er tilgjengelig for dem til alle døgnets tider, i og utenfor arbeidstiden.

«Det er litt deilig å koble fra jobb når jeg går fra jobb også da. Så kan jeg heller koble meg 100% på igjen når jeg kommer på jobb dagen etter. Så lenge jeg er innom jobb så og si hver dag så går det vel greit tenker jeg» (Informant i fokusgruppe 2)

Dagens unge vokser opp i en mediestyrt verden og forholder seg til sosiale medier på andre premisser enn generasjonen over. Dermed er det viktig å informere ungdommen om hvilke forventninger man har til hverandre når man skal ha kontakt på sosiale medier, eller via den private mobiltelefonen for å unngå misforståelser og misoppfatninger:

«Det er både fordeler og ulemper ved å ha særkontakt med en eller to ungdommer. Det kan jo være at ungdommen som ikke helt skjønner hvor grensen for kontakt går ikke sant, og kontakter deg gjerne midt på natten eller. Den tror du alltid er tilgjengelig. Man må jo være tydelig da for hvor grensen går når man utleverer nummeret sitt for eksempel» (Informant i fokusgruppe 3)

«Jeg måtte forklare ungdommen at det ikke hadde noe med den å gjøre at jeg ikke svarte på snaps, men mer min ignoranse for snapchat og at jeg ikke var så veldig aktiv der» (Informant i fokusgruppe 3)

Samtidig så er det jo en jobb hvor man kommer og går, og man har gjerne et liv på siden.

«Det er ikke det at det hadde vært noe problemer å være venner overalt, men det går litt på det at for dems egen del også. Hvis jeg er på fest, og de har problemer en lørdagskveld og de prøver å ringe. Jeg er ikke foreldre for de, jeg kommer aldri til å bli det. Jeg kan ikke love noe jeg ikke kan holde til de»

«Jeg leste at Norge så jobber vi for flere millioner gratis i året, siden vi sitter på kveldene å svarer på mail osv. Vi sitter hjemme, ikke sant. Som vi ikke skriver timer for. Og si at du aldri får fred ikke sant, og du blir sittende å svare ungdommene på kveldstid» (Informant i fokusgruppe 1)

5.3.5 Grensesetting

Et dilemma i relasjonen til ungdommene som de aller fleste ansatte fortalte om i alle intervjuene er den balansen mellom nærhet og distanse. Denne balansen går ut på å knytte sterke bånd til ungdommene og å skape en distanse mellom seg selv og ungdommen. De fleste mente at det var nødvendig å finne en mellomposisjon, men det var ulike oppfatninger blant de ansatte om hvor denne mellomposisjonen skulle være og hvilke grenser man skulle sette for seg selv og ungdommen.

«Dette høres jævlig kaldt ut, men det er jo, vi er kanskje en liksom familie på huset. Vi er de eneste voksne i livet dem sitt, men samtidig er det en jobb for oss. Det er vi som setter den grensen hvor mye vi vil at de skal bli en del av vårt personlige liv. De kan ikke forvente at alle skal stupe inn i den rollen som stefar, stemor. Det står ikke i jobbeskrivelsen det. Du er på jobb i 8 timer, så går du hjem igjen. Og hvis noen vil ha det sånn, så er det jo noen som er sånn også» (Informant i fokusgruppe 1).

Samtlige mente på at de hadde mye å bidra med hos flyktningene i forhold til det å komme inn i samfunnet, og mange så på det som en fordel å kunne ta de med inn i privaten. Noen mente på at det var hensiktsmessig å gi litt mer mens andre ganger så må man verne litt om seg selv også.

«Det er jo så vanskelig, for man blir jo så glad i de for det første. Det er akkurat som at de ikke skjønner at vi må lage en grense. Hvis man snakker om private ting, så kan de så fort ta så stor del av det. Snakke om kjæresten min som om det er deres venn. Og ved bursdager osv, at de tror virkelig at de blir invitert i selskapet for eksempel» (Informant i fokusgruppe 3)

Flere mente på at det å jobbe 100%, og i tillegg ha kontakt med dem på fritiden kunne fort bli for mye. Da hadde man behov for et skille.

«Det er jo faktisk der skillet mitt går, det går jo faktisk på sosiale medier. Jeg vil ikke ha de så lenge jeg jobber her eller så lenge de bor her. Men skal sies at skille her er vanskeligere enn andre steder jeg har jobbet» (Informant i fokusgruppe 2)

«De har jo spurt om å komme hjem på besøk, men det har bare ikke blitt noe av. De jo vært på besøk hos mange av oss. De har møtt familien til folk og sånt her også. Så jeg tenker at det går helt fint. Men jeg vil ikke ha dem på Facebook» (Informant i fokusgruppe 2)

5.3.6 Etske grenser om mengder av folk

Det var ulike meninger på hvor den etiske grensen for kontakt med ungdommene skulle gå. De ansatte opplevde ikke at det var klare retningslinjer på dette, og noen av dem hadde blitt fortalt av deres arbeidsgiver at jo mer de inviterte ungdommene inn i livet, desto bedre var det for ungdommene. Det viktigste for de ansatte var å kunne klare å sette grenser for seg selv. Likevel var det noen som mente på at de etiske grensene for kontakt ble satt for å kunne verne ungdommen, fordi man må kunne stå inne for alt man gir.

«Jeg har jobbet 2 år som sosionom, og sikkert vært borti titalls med beboere da, ikke sant. Så hvis du skal gi like mye til alle, og slippe de like langt inn på privatlivet så vil det bli ganske mange i løpet av en karriere, og det er noe med at jeg ikke vil være deres neste brudd, hvis jeg legger opp til at de kan ringe meg når som helst, også gjør jeg det med alle. Så begynner de å ringe når som helst, så må jeg kanskje være den som sier «vet du hva, du må ikke ringe når som helst» eller «du kan ikke ringe meg på natta». Så da blir de kanskje kjempe fornærmet» (Informant i fokusgruppe 3)

«Denne kommunen er så stor og har veldig mange ansatte, og det er vanskelig å finne noe midt imellom. Så derfor er det veldig firkantet» (Informant i fokusgruppe 3)

Også må man huske på at denne brukergruppen er i en sårbar situasjon, og flere av de ansatte poengterte at for at man skulle være så tilgjengelig og gi dem tilgang til ditt personlige liv. Da måtte man også stå inne for den relasjonen. Ungdommene har utsatt for brudd på brudd og tette relasjoner kan gjerne gjøre mer skade enn nytte.

«Hvis man teller opp alle de voksne som ungdommene har jevnlig kontakt med. Både ansatte, de i barnevernstjenesten, vergen, evt psykiatere i bup, sjef, boldere, primærkontakt, politi, advokater, saksbehandlere osv. Ikke sant, det er mange folk for et barn i en sårbar situasjon å forholde seg til. Og da syns jeg sånn som når jeg er på jobb, og jobber hver tredje helg og av til bare sånn ekstravakter, så føler jeg også at det er for det beste for alle hvis de kommer med noen sårbare ting de vil snakke om

eller trenger hjelp til som går over lang tid, så prøver jeg heller å si ifra til hovedkontakten og at de ikke må vente hver tredje helg med å snakke om det, og det er bare da vi har den relasjonen. Man må ha et realistisk forhold til det, selv om ungdommene ønsker å involvere seg og bruke deg da, så kan det være lurt for alle parter å heller holde en avstand» (Informant i fokusgruppe 1)

Spørsmålet er også når man eventuelt skulle satt en grense for kontakt. Som sosialarbeider er man innom flere institusjoner i arbeidet sitt, og hvis man ikke setter en grense så blir det fort veldig mange brukere som vet at du er tilgjengelig. Det kan være vanskelig i senere tid å skal stramme inn, eller i verste fall fjerne dem fra dine sosiale plattformer.

6. Oppsummerende diskusjon

Fokuset i denne oppgaven har vært de ansatte på botiltak for enslige mindreårige flyktninger og bruken av deres private mobiltelefon og sosiale medier i arbeide med denne brukergruppen. Sosialarbeiderne som er intervjuet i dette prosjektet reflekterer rundt hvordan de bruker sin private mobiltelefon og sosiale medier som et verktøy, i relasjonsbyggingen og de etiske grensene for kontakt. Oppgavens forskningsspørsmål peiler seg inn på de ansattes tanker om og erfaringer på hvordan man kan gjøre jobben sin gjennom den nye mediehverdagen, samtidig finne en balanse mellom nærhet og distanse ved bruk av disse mediene. Sosialarbeiderne skal være omsorgspersoner for en gruppe unge mennesker i deres hjem og jobben deres er å støtte, møte ungdommene, integrere dem i samfunnet, gi omsorg og skape et tillitsforhold til dem, samtidig som de skal forholde seg til konfidensielle retningslinjer. Dette kan skape splittelser, der noen involverer ungdommene inn i privatlivet sitt, mens andre ønsker å ha et tydelig skille.

6.1 Omsorg

Fellesnevneren i alle intervjuene er fokuset på de menneskelige relasjonene. Når sosialarbeiderne snakker om den praktiske bruken av mobiltelefonen og sosiale medier og grensen for kontakter er det alltid de nære relasjonene som er i fokus. De tar omsorgsrollen sin alvorlig, og det er tydelig at de ansatte først og fremst vurderer dilemmaer ut i fra hva de selv mener er best. Relasjonen med ungdommene er grunnlaget for de valgene de velger å ta,

og ikke de abstrakte moralske prinsippene om hva som er rett og galt. Måten de ansatte diskuterer bruken av sin private mobiltelefon og sosiale medier på i dette yrke kan man se i lys av omsorgsetikken.

Omsorgsetikken tar utgangspunkt i menneskelige relasjoner. De som er involvert i disse relasjonene tar utgangspunktet i hva de mener er det beste for den andre personen og hva som eventuelt vil føre til skade (Pettersen, 2006). I diskusjonene kom det frem at det er mange ulike, og noen ganger motstridende, oppfatninger av hva som er ungdommenes beste og dermed er det også ulike måter å utøve omsorgsrollen på. Noen vektlegger det å kunne ta de inn i privatlivet og ha tett kontakt både i og utenfor jobb, andre er overbevist om at det er viktig å holde en profesjonell distanse for å verne om seg selv og ungdommen. En så tett relasjon vil kanskje bidra til å gjøre vondt verre når en eventuelt skulle slutta i jobben. Det eneste av retningslinjer hos Bufdir som sier noe om omsorg i bosettingen av enslige mindreårige flyktninger er at «omsorgssenteret skal gjennom hele oppholdet sørge for å gi barnet god omsorg og trygghet og bidra til at de får den oppfølgingen og behandlingen det har behov for jfr § 5A-2.» (Bufdir, 2016). Dermed er det opp til den enkelte sosialarbeideren å tolke hva som ligger i «god omsorg». Omsorg i seg selv vil si det som menneske har godt av, og det var ulike meninger om hva det innebar. Noen mente på at det var hensiktsmessig å ta ungdommene inn i privatlivet å ha kontakt utenfor jobb fordi de var de eneste i Norge dem kjente, mens for andre kunne ikke stå inne for den relasjonen. Ved så ulike meninger om hvordan de skal forholde seg til ungdommene uten å ha noen retningslinjer å gå ut i fra, blir det opp til den enkelte ansatte å vurdere hvordan den kan gi tilstrekkelig med omsorg til denne brukergruppen.

Omsorgsetikken grunnleggende verdi ser på mennesket som rasjonelt og er grunnleggende forbundet med andre. Med omsorg som etisk ideal resonerer man på en måte som ikke setter abstrakte, moralske prinsipper høyest, men det som er best for menneske som er involvert i situasjonen der og da (Pettersen, 2006, s. 155) Ungdommer i dag vokser opp i en mediestyrt verden og mye av hverdagen foregår nettopp her. De nye kommunikasjonsformene gjør det lettere å nå dem, og de svarer fortere når man tar kontakt, ifølge mine informanter. Å møte ungdommene på de plattformene de befinner seg på kan være med å bidra til at ungdommene åpner seg lettere opp og det er lettere for de ansatte å bli bedre kjent med dem, både gjennom interesser og kontaktskaping. Det kunne virke som at ungdommene hadde lavere terskel for å ta kontakt på mobiltelefonen eller sosiale medier i tunge perioder, at det var tryggere for dem å gjemme seg bak et tastatur enn å snakke ansikt til ansikt. Noen av funnene i artikkelen til

(Kojan et al., 2014) viser hvordan sosiale medier har skapt en arena hvor sosiale problemer i større grad kan gjøres introverte, fordi man går mer og mer vekk fra den fysiske kommunikasjonsformen. Mennesker kan velge å skjule eller fremheve dimensjoner ved det sosiale gjennom skjermen (Kojan et al., 2014, s.69). I empirien kommer det også frem historier som viser problematiske forhold ved sosiale nettsamfunn og barnevern. Men det betyr at barnevernet må aktivt begynne å forholde seg til slike medier. Bruken får uante konsekvenser fordi at barnevernet ikke er oppmerksomme på betydningen slike kommunikasjonsplattformer kan ha for aktørene (Kojan et al., 2014, s.72).

Dermed kan mobiltelefon og sosiale medier være et viktig verktøy å bruke i omsorgsarbeidet på tiltaket, ved å faktisk møte ungdommene på de plattformene de befinner seg på.

De ansatte forklarte også at ved å ha kontakt med ungdommene på deres private mobiltelefon og sosiale medier bidro til å holde relasjonen ved like. På denne måten får de muligheten til å ha jevnlig kontakt med ungdommene hvis de er borte fra jobb over en lengre periode. Dette spilte også en stor rolle i kontinuiteten som ungdommene på tiltaket er avhengig av hos hver enkel sosialarbeider. Ikke alle ansatte ønsket å åpne opp for kontakt på sosiale medier så lenge de arbeidet på boligen, men så likevel verdien ved å kunne opprettholde kontakten hvis de en dag skulle slutte, eller ungdommene flytte fra boligen. Det kan være med å bidra til at bruddet ikke føles like hardt og brutalt eller føre til ytterligere skade, og at man kan fortsette å holde kontakten ved hjelp av disse mediene.

Tilgjengelighet og forutsigbarhet hører også til i omsorgsarbeidet på tiltaket. Det var viktig for de ansatte å være tilgjengelig for ungdommen i tunge perioder, og gav gjerne telefonnummeret slik at de også kunne ringe hvis de trengte noen å snakke med utenom arbeidstiden. Det var ikke alltid ansatte på jobb som ungdommen hadde lik tillit til, og derfor gav dem muligheten til å ta kontakt om det skulle være noe.

Enslige mindreårige kommer ofte med en bagasje med brutte løfter, tap, sorg og svik. Desto viktig er det at ungdommene er nøyaktige med å innfri alle løfter som blir gitt dem.

Forutsigbarhet skaper trygghet for de unge og relasjonen styrkes ved at gitte løfter blir gjort (Tjersland, Engen & Jansen, 2010). Derfor er det viktig å stå inne for den relasjonen man skaper med ungdommene, og at man da er tilgjengelig hvis man sier man er tilgjengelig. Hvis ikke får man la være. En mellomting kan føre til forvirring hos ungdommen.

Ungdommene har behov for noen mennesker som er opptatt av dem, som viser at de bryr seg, men samtidig kan yte en profesjonell omsorg. Når det gjelder i hvilken grad de ansatte lot ungdommen ta del i livet dem sitt på, gjennom kontakt på mobiltelefonen og sosiale medier

både i og utenfor jobb, var det personlige avgjørelser som avgjorde hvordan de valgte å forholde seg til den balansen mellom nærhet og distanse. Det er både fordeler og ulemper ved begge deler. Ansatte som opplevde at kommunen satte grensene for den følte på begrensninger med tanke på den personlige relasjonen og integreringsdelen. De følte at de hadde så mye mer å bidra med i denne brukergruppen, men reglene holdt dem tilbake. Mens de andre ansatte etterlyste noen kollektive regler for denne type kontakt. Informantene poengterte likevel viktigheten i det å kunne ta skjønnsmessige avgjørelser, og tilpasset gjerne omsorgen og den personlige kontakten med hver enkelt ungdom. Dermed kan det være vanskelig å ha detaljerte og faste regler og retningslinjer i alle situasjoner uten å ha muligheten til å bruke skjønnsmessige avgjørelser i arbeidet med enslige mindreårige flyktninger.

Wærness' (1992, 1995) omsorgsforståelse handler om aktivitet og følelser. Den som gir omsorg viser bekymring, følelser, hengivenhet og omtanke for den som mottar omsorgen. Hun snakker om blant annet omsorg i en avhengighetsrelasjon der den som mottar omsorg er avhengig av den som gir omsorg (Neumann, 2012, s.111). Ifølge Wærness er det bekymringsfullt at denne omsorgen som gis i omsorgsarbeid mister noe av sitt omsorgsinnhold når den blir gitt i en offentlig, institusjonalisert sammenheng (Neumann, 2012, s. 111). De ansatte på tiltaket befinner seg i en grensdragning mellom det å være profesjonell, og det å være privat, og for privat, i deres arbeid med ungdommene.

Ifølge Eriksen (2001) kan det å ha for stort rom for skjønn også føre til at frontlinjebyråkratene, altså her sosialarbeiderne på tiltaket, i siste instans ikke utfører den politikken som de er satt til å formidle (Eriksen, 2001). I tillegg kan det medføre forvirring blant de mindreårige flyktningene, særlig ved synliggjøring av popularitet og forskjellsbehandling. Det at ungdommene har særkontakt med en ansatt, kan skape problemer med tanke på urettferdighet. Jeg opplevde at de ansatte etterlyste kollektive regler for å bidra til å minske denne synliggjøringen av popularitet, slik at ungdommen blir behandlet med rettferdighet. Samtidig poengterte de ansatte at kommunikasjonen med ungdommene er viktig, og at man kan realitets- orienterer dem og gir dem konkret informasjon om hvorfor man velger å ha kontakt med dem på sin private mobiltelefon og sosiale medier, eventuelt hvorfor man ikke ønsker det.

Flere av de ansatte valgte å sette skille mellom jobb og privatlivet nettopp på sosiale medier. De var opptatt av å bevare rollen de hadde på tiltaket, slik at ungdommene ikke skulle bli utsatt for rolleforvirring. Gjennom tilgang på den private mobiltelefonen og profiler på de

ulike sosiale mediene får ungdommene innsyn i den ansattes private bilder, relasjoner og innlegg. Dette kan være en bidragsyter til at ungdommene får et annet syn på den ansatte enn den tidligere har hatt. Det kan blant annet være at interesser, holdninger eller praksiser den ansatte har på fritiden kan kollidere med de forventede verdiene, som igjen kan umyndiggjøre den rollen den ansatte har på tiltaket. Det finnes ingen lover som forteller deg hvilke venner du skal ha, men det betyr likevel ikke at det er uproblematisk hvilke venner du faktisk har på de ulike mediene (Bratten, 2013, s.10).

Ungdommene trenger forutsigbarhet og trygge voksne som yter profesjonell omsorg. Samtidig mente flere at man må kunne sette grenser for seg selv for kontakt med ungdommen, spesielt hvis man vet man ikke kan stå inne for det. Profesjonell omsorg oppnås gjennom refleksjoner om forholdet mellom personlige relasjoner til disse ungdommene og samtidig ha følelsesmessig avstand til dem (Lidèn et al., 2013, s.50). Mange vil også si at det å finne evnen til å balansere mellom nærhet og distanse er det helt avgjørende kjennetegnet når det er snakk om profesjonalitet (Bergem, 1998, s. 37).

6.2 Hjem vs institusjon

Når de ansatte snakker om boligen og hvorvidt det er en jobb for dem, men samtidig et hjem for ungdommene opplever jeg at de syntes det kan være vanskelig å sette grenser for kontakt. De reflekterer over boligen som et sted å gi en form for omsorg som ikke anses som en vanlig jobb. Likevel er det en institusjon som i utgangspunktet skal anvende metodiske tilnærminger innen miljøterapi og ikke gjøre ungdommene avhengig av sosialarbeiderne og deres handlinger på boligen. Selv om mange ansatte sier de må stå til ansvar for den personlige kontakten de opparbeider seg med ungdommen, blir handlingsrommet for bredt. Skagen (2011) skriver i sin studie at hans informanter var opptatt av om ungdommene bør forstås som enten «barnevernsbarn», eller «ordinære barn», og diskuterer hvordan dette berger for ulike omsorgstiltak, en eller annen form for institusjon på den ene siden, eller et såkalt hjemliknende tiltak på den andre. Jeg opplever at de ansatte føler på en ubalanse i personalgruppen der noen har et familieliknende forhold til ungdommene, mens andre er der på jobb.

De ulike forståelsene av hvem de enslige mindreårige ungdommene er, og hvilke behov og forutsetninger de har bidrar til at de ansatte handler forskjellig. Jeg tolket det som at de som så på boligen som først og fremst et hjem fremfor en helt vanlig jobb hvor man kommer og går, hadde god kontakt med ungdommene både i og utenfor jobb. De brukte sin private

mobiltelefon til å nå ungdommene hvis de hadde vært for lenge borte fra jobb, for den gjensidige tilgjengeligheten, lage avtaler osv. De benyttet seg av de mange fordelene mobiltelefon og sosiale medier bringer med seg i den daglige praksisen i «hjemmet». Tilhørighet og trygghet på tiltaket er en del av strukturene de ansatte har som målsetting å jobbe etter, og relasjoner blir et viktig element. De får et familieliknende forhold til ungdommene, og flere ansatte beskrev også ungdommene som kompis og blant annet fetter. De mannlige ansatte opplevde også å bli kalt «kaka» av ungdommene, som har en «onkel» liknende betydning på deres språk. Noen sammenliknet også ungdommene på tiltaket med sine egne barn, og ønsker å ha den samme kontrollen «hjemme (altså på tiltaket)» som i de har i deres ordinære hjem.

Berglund (2015) påpeker at vidt ulike forståelser hos aktørene i kommunene, av hvem og hva de enslige mindreårige er, fører til ulike målsettinger og tiltak. Når de enslige mindreårige flyktningene først og fremst betraktes som barn, er omsorgen den overordna målsettinga, mens det er integrering som er hovedmål når de først og fremst oppfattes som innvandrere (Eide, Kjelsaas, Larsgaard, 2017). Likevel opplever jeg at de ansatte gir omsorg til ungdommene for å integrere dem inn i samfunnet, og mye av motivasjonen for en tett kontakt lå nettopp her.

6.3 Litt moderne, litt gammeldags.

Retter man blikket på ungdommer i dag ser man fort at digitale sosiale medier uløselig er knyttet til barn og unges hverdag og sosiale omgangsformer. Begrepet *Screenagers* er en treffende karakteristikk av moderne ungdom (Krumsvik 2007). I en undersøkelse gjort av medietilsynet (2018) om barn og unge i en ny mediehverdag ser man at ved 10 års alderen har 99% smarttelefon (Medietilsynet, 2018, s. 2). Ungdommene på tiltaket er flittige brukere av mobiltelefon og sosiale medier. Selv om vi kommer nølende etter, er det opplagt at ungdomsgenerasjonen forholder seg til omverdenen på en annen måte enn generasjonen over. Det har endret måten man kommuniserer på, måten man lager avtaler på og det gir en uklar grense på nærhet og distanse.

De ansatte på tiltaket etterlyser mer kunnskap og en kollektiv handling på hvordan man skal forholde seg til den moderniserte hverdagen på. Slette-meås (2007) skriver at det er blitt diskutert gjennom tidene om hvordan mediehverdagen gjør forskjell fra de praksisene vi er vant med, og hva de forskjellene består av (s.12). De ansatte må forholde seg til ungdommene og deres medievaner på nye måter enn hva en måtte tidligere. Dette innebærer ikke bare som

ansatt å sitte å se på ungdommene bruke sosiale medier, men også ta en del av det og utnytte de fordelene som er. Gamle rutiner og tradisjoner er i ferd med å rekonstrueres, som fører til at den moderne familien må endre struktur og betydning (Christensen og Tufte, 2001).

Et tema jeg bet meg fast i var hvordan de ansatte opplevde at avtaler har de senere tidene endret karakter. Gamle rutiner og tradisjoner der en lagde avtaler på forhånd som ungdommene måtte forholde seg til, men så nå er lettere å reforhandle. Det er jo bare å sende en melding eller en Snap om at man er på vei hjem hvis er forsen, eller avlyse i siste liten fordi muligheten til det er bare et tastetrykk unna. Fra et sosiologisk synspunkt så bruker Terje Rasmussen (2003) begrepet «kontekstuell polygami», der man kan være tilstede i en kontekst samtidig veksle mellom flere andre kontekster. På denne måten bidro kontakten på mobiltelefonen og sosiale medier til at tidligere mønstre på tiltaket ble enda mindre forutsigbar. Artikkelen til Kojan et al (2014) tar også for seg individuelt brukerrettet sosialt arbeid og de praktiske forholdene, som for eksempel å lage avtaler med bruker gjennom kommunikasjonen i sosiale nettsamfunn. Også muligheten til å gjøre oppfølging av brukeren via for eksempel Facebook. På den annen side kan disse aktivitetene medføre etiske problemstillinger knyttet til grensen i relasjonen mellom sosialarbeider og bruker, personvern samt regulering av taushetsplikten (Kojan et al., 2014)

Bruken av mobiltelefon og sosiale medier gir enorme muligheter, men det kan også skape ulike dilemmaer. Begrepet handler om menneskers behov for å være i kontakt med hverandre (Safko, 2010. s. 4-5). Samtidig så gjør sosiale medier det vanskelig for noen i noen omstendigheter og regulerer avstand og nærhet til andre personer (Aamodt, Mossige. 2014). I flere av intervjuene kom det frem at noen av de ansatte opplevde å være i en gråsoner på hvorvidt man skulle ha kontakt med ungdommene på sin private mobiltelefon og sosiale medier og hvor man skulle sette en grense. Internett og ulike sosiale medier er blitt en viktig kilde for kunnskapstildeling og ikke minst for etablering og opprettholdelse av venns- og nettverksrelasjoner for de fleste barn og unge (Valkenburg, Peter & Schoten, 2006). Vi vet jo at bruken av sosiale medier er i kraftig vekst og spiller bare større og større rolle i samfunnet. Denne plattformen kan være med å dele informasjon som kan nå flere på en gang. Det blir også mer og mer vanlig å kommunisere med hverandre på sosiale medier i jobbsammenheng og det er blitt en av de mest grunnleggende måtene vi kommuniserer med hverandre på. De sosiale mediene følger oss overalt på våre smarttelefoner og nettbrett (Aalen, 2013. s.12).

Med tanke på at flere av informantene la vekt på at denne brukergruppen er annerledes enn andre barn på institusjoner og at relasjonen mellom dem er tettere, var det likevel delte meninger på å skille jobb og arbeidslivet, og særlig med tanke på tilgangen til privat mobiltelefon og sosiale medier. Noen spurte direkte til ungdommene om de ønsket kontakt via mobiltelefon og sosiale medier fordi det er på denne måten de ønsker å involvere seg i ungdommenes digitale livsverden, samt at denne kommunikasjonen er effektiv for å komme i kontakt og lage avtaler på. Denne moderne måten å ha kontakt med ungdommene på er likevel ikke for alle, og det er personlig preferanser på hvordan man velger å gjøre jobben sin. Likevel er det et stort skille mellom de «gamle» strukturene og retningslinjene, og den nye «moderne» måte å gjøre jobben sin på. Forskjell i de daglige praksisene på tiltaket blir personifisert, noe som igjen kan føre til forvirring og uforutsigbarhet hos ungdommene. Det vil alltid være behov for at mennesker regulerer seg selv gjennom å utøve et godt skjønn, og det samme gjelder det å ha kontakt med ungdommene på sosiale medier. Det er ikke alltid like lurt å begrunne det med at det ikke finnes noen klare regler for bruk av sosiale medier, men en rekke sentrale utfordringer knyttet til sosiale medier er primært etiske (Bratten, 2013, s.10). Vi befinner oss i mellomfase, hvor det å ha kontakt med ungdommene på sin private mobiltelefon og sosiale medier er med på å dra oss i begge retninger. Vi mangler erfaring med å takle de dilemmaene som eventuelt skulle oppstå ved denne kontakten. I tillegg kan konsekvensene av en handling være mye større enn i våre analoge omgivelser (Kvalnes, 2011).

7. Avsluttende kommentarer

Mange av de ansatte uttrykte en positiv innstilling til problemstillingen og temaet som skulle diskuteres, og var overbevist om at meningene rundt dette var forskningsmessig interessant, og veldig relevant for dagens sosialarbeidere på botiltak. De ansatte på tiltaket er en gruppe mennesker som i liten grad er blitt studert tidligere. De jobber tett opp til brukergruppen, og gir mye av seg selv for at ungdommene skal føle seg inkludert og ivaretatt. Derfor er det interessant å høre deres tanker og erfaringer ved bruk av privat mobiltelefon og sosiale medier, og grensen for kontakt med ungdommene.

Funnene fra denne oppgaven kan være en inngang til å se nærmere på bruk av mobiltelefon og sosiale medier i sosialt arbeid generelt. Oppgaven kan danne et grunnlag for å utarbeide

mer forskning rundt temaet sosiale medier i arbeid med barn og unge. I tillegg kan den brukes i arbeidet med å se på om det er nødvendig med ytterligere retningslinjer eller veiledning. Funnene i denne oppgaven presenterer hvordan de ansatte velger å være helt nære ungdommene gjennom sin private mobiltelefon og sosiale medier, både av praktiske og relasjonelle grunner. Studien forteller også hvordan noen ansatte holder en distanse og hvordan og hvorfor de setter grenser for kontakt.

Det bør rettes et tydeligere søkelys på dette temaet i arbeidet med denne brukergruppen, for at hver enkelt ansatt skal føle at den gjør en god nok jobb. Det kan også være med å bidra til å minske synliggjøringen av popularitet hos personalet. De ansatte beskriver ei spenning mellom å gi mye av seg selv og det å holde distanse.

Man kan koble forskjellen på de som brukte mobiltelefon og sosiale medier i arbeidet på tiltaket, og de som holdt et privat skille opp mot tankegangen hjem vs institusjon. De som betraktet boligen som et hjem åpner mer opp for private relasjoner, enn de som betraktet det som en institusjon. En felles forståelse på hva tiltaket er, og hvilke omsorgspraksiser som skal utøves kan bidra til å minske forskjellene.

Jeg tolket at det er behov for mer kunnskap om hva sosiale medier er og hva det brukes til, samt finne løsninger på hvordan man kan yte profesjonell omsorg i en mediert hverdag i arbeidet med ungdommene.

Uklare formål kan, slik de ansatte opplevde det og slik jeg tolket det, føre til uforutsigbarhet i roller og relasjoner. Ulike praksiser på boligen kan nedfelle seg holdninger og tilnærminger i faktisk omsorgspraksis, ikke bare i den enkelte omsorgsbolig, men også den enkelte sosialarbeideren.

Et av de grunnleggende funnene i denne studien er hvordan disse mediene påvirker de nære, lokale relasjonene på boligen. Det er tydelige tegn på at det har endret måten man kommuniserer på, nye måter å lage avtaler på, ny måte å ha kontakt på. Samtidig forsterker det forventningene om tilgjengelighet og bidrar til at tidligere atskilte sfærer stadig mer blandes. Ungdommene kan sitte på boligen og opprettholde kontakt med den ansatte som er hjemme. Dermed blir skille mellom jobb og privaten utvisket.

8.Litteratur:

- Aalen, I. (2013) *En kort bok om sosiale medier*. 1. utgave. Bergen: Fagbokforlaget
- Aalen, I. & Enli, G. (2018, 14.mai) *Sosiale medier*. I store Norske leksikon. Universitetet i Oslo. Hentet fra: https://snl.no/sosiale_medier
- Aamodt, H & Mossige, S. (2014). *Kontakt på sosiale medier mellom foreldre og barn under offentlig omsorg*. (Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring. Nova Rapport 4/2014) Hentet fra: <http://www.hioa.no/Om-HiOA/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/NOVA/Publikasjoner/Rapporter/2014/Kontakt-paa-sosiale-medier-mellom-foreldre-og-barn-under-offentlig-omsorg>
- Barne - likestillings- og inkluderingsdepartementet. (2017). *Arbeid med enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger - en håndbok for kommunene*. Oslo: Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Hentet fra: <https://www.imdi.no/globalassets/dokumenter/andre-filer/arbeid-med-enslige-mindrearige-asylsokere-og-flyktninger---en-handbok-for-kommunene-2017.pdf>
- Barne- ungdoms og familiedirektoratet. (2018, 10.04.2017). *Enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger*. Retrieved from: https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Oppvekst/Barn_pa_flukt/Enslige_mindrearige_asylsokere_EMA/
- Barnevernloven (1992). *Lov om barneverntjenester § 3-4* (LOV-1992-07-17-100) Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100>
- Bergem, A. (1998) *Kristen tro og profesjonell omsorg. Om livssyn, tro og teologi i helse og sosial sektoren*. Luther Forlag: Oslo.
- Berglund, A.K. (2015) *Barn eller innvandrere?: tilbudet til enslige mindreårige asylsøkere etter bosetting*, Trondheim: NTNU.
- Bjørklund, O. (2005) *Fokusgruppe- noen metodiske betraktninger. Økonomisk fiskeriforskning*. 0803-6799/15:2005/42+9. Hentet fra: <https://www.nofima.no/filearchive/Oddrun%20Bjorklund.pdf>
- Boyatzis, R. E. (1998). *Transforming qualitative information: thematic analysis and code development*. Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications.
- Bratten, A K. (2013) *Likes, Jus og Etikk i sosiale medier*. Arbeidsgiverforeningen Spekter. Hentet fra: http://www.spekter.no/Global/Rapporter/Likes_jus-og_etikk_i_sosiale_medier_Artikkelsamling.pdf (08.01.2018)
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). *Using thematic analysis in psychology*. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 77-101.

Christensen, O. og B. Tuft (2001): *Familier i forandring – hverdag og medier i danske familier*. Viborg, Danmark: Akademisk Forlag A/S.

Forslund, K. & Jacobsen, M.(2010): *Professionell kompetens för arbete med barn*. Gleerups Utbidning AB.

Eide, K., Kjelaas, I. & Larsgaard, A. K., (2017) *Hjem eller institusjon? Om tvetydigheten i omsorgsarbeid med enslige mindreårige flyktninger bosatt i kommunene*. Tidsskrift for velferdsforskning 04/2017 (Volum 20) 317-331 Hentet fra: https://www-idunn-no.ezproxy.hioa.no/tidsskrift_for_velferdsforskning/2017/04/hjem_eller_institusjon

Eriksen, E. O(2001) *Demokratiets sorte hull – om spenningen mellom fag og politikk i velferdsstaten*. Abstrakt Forlag AS. Oslo.

Gilligan, C., (1982) *In a Different Voice. Psychological Theory and Womens Development*, Cambridge: Harvard University Press.

Gilligan, C., (2002) *Med en annen stemme. Psykologisk teori og kvinners utvikling*. Oversatt av Mona Vestli. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Ginory, A., Sabatier L.M. & Eth, S. (2012). *Addressing therapeutic boundaries in social networking*. Psychiatry, 75, 40-8.

Halvorsen, K. (2002). *Forskningsmetode for helse- og sosialfag – En innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (2 utg.). Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Hamran, T. 1996: *Effektivisering versus omsorgsansvar*. Kvinneforskning 2, 35–46

Hochschild, A.R. 1975: "The sociology of feeling and emotions: selected possibilities," s. 280–307. I M. Millman og R. Moss Kanter (red.): Another voice. New York: Anchor books

Hogstad, A. H (2010) *Fantastisk og frustrerende. Om å arbeide i mottak for enslige mindreårige asylsøkere* (Mastergradsavhandling). Universitetet i Oslo, Oslo.

Holst, C. 2009: *Hva er feminisme?* Oslo: Universitetsforlaget

Integrerin- og mangfoldsdirektoratet (2018). *Bosetting av enslige mindreårige flyktninger*. Hentet fra: (<https://www.imdi.no/planlegging-og-bosetting/slik-bosettes-flyktninger/enslige-mindrearige-flyktninger/>).

Kojan, Bente H., Marthinsen, Edgar og Clifford, Graham. (2014) *Barnevern og sosiale nettsamfunn- en utforskende analyse*. Tidsskriftet Norges barnevern vol 91, (62-76) Universitetsforlaget . Hentet fra: <https://www-idunn-no.ezproxy.hioa.no/tnb/2014/02-03>

Kohlberg, L. (1958). *The Development of Modes of Thinking and Choices in Years 10 to 16*. Ph. D. Dissertation, University of Chicago.

Kohlberg, L. (1984). *The Psychology of Moral Development: The Nature and Validity of Moral Stages* (Essays on Moral Development, Volume 2). Harper & Row

- Krumsvik, R. (2007). *Skulen og den digitale læringsrevolusjonen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Kvale, S & Brinkmann, S (2015) *Det kvalitative forskningsintervju*. 3. utgave. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Kvalnes, Ø., (2011) ”*Etikk i sosiale medier*” i Brandtzæg, Gillund, Krokan, Kvalnes, Meling og Wessel-
Aas: *Sosiale medier i all offentlighet*, Kommuneforlaget 2011
- Lidèn, H., Ketil, E., Hidle, K., Nilsen, A.E. & Wærdahl, R. (2013). *Levekår i mottak for enslige mindreårige asylsøkere*. (Institutt for samfunnsforskning rapport 2013:3). Oslo: Institutt for samfunnsforskning.
- Lipsky, M. (1980). *Street-level bureaucracy: dilemmas of the individual in public services*. New York: Russell Sage Foundation.
- Marks, D. F. & Yardley, L. (2004). *Research methods for clinical and health psychology*. London: Sage.
- Marthinsen, E. og Lichtwarck, W. (2013). *Det nye barnevernet*. Universitetsforlaget, Oslo.
- Medietilsynet (2014). *Foreldre om småbarns mediebruk*. Medietilsynet, Oslo.
- Medietilsynet. (2018) *Barn og medier-undersøkelsen 2018. 9- 18 åringer om medievaner og opplevelser*. (ISBN: 978-82-91977-73-7)
Hentet fra: <http://www.medietilsynet.no/globalassets/publikasjoner/barn-og-medier-undersokelser/2018-barn-og-medier>)
- NESH (04.2016) *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi*. Hentet fra: https://www.etikkom.no/globalassets/documents/publikasjoner-som-pdf/60125_fek_retningslinjer_nesh_digital.pdf
- Neumann, C. B (2012) *Omsorgsetikk i barnevernet*. I Sosiologi I dag. Årgang 42, NR. 3-4/2012. Hentet fra: <http://ojs.novus.no/index.php/SID/article/view/1021>
- Neumann, C. B. og I. B. Neumann (2012) *Forskeren i forskningsprosessen. En metodebok om situering*. Oslo: Cappelen Damm
- Neumann, C. B. (1999) *Omsorg i fengsel?* Oslo: Pax
- Neumann, C. B. (2009) *Det bekymrede blikket. En studie av helsesøstres handlingsbetingelser*. Oslo: Novus forlag
- Nordstoga, S. (2004): ”*Del III. Barnevernsarbeiderens yrkesutøvelse*,” s. 119 – 163. I T. Havik, M.Y. Larsen, S. Nordstoga og J. Veland (red). *Barnevernet. Forutsetninger og gjennomføring*. Oslo: Universitetsforlaget
- Nordtvedt, P. (2004): *Profesjonell omsorg – dyd eller ferdighet?* I: Ruyter, K.W. & Vetlesen, A.J. (red.) *Omsorgens tvetydighet – egenart, historie og praksis*. Gyldendal Akademisk

- Norsk senter for forskningsdata (2018) Hentet fra: <https://nsd.no/>
- Oppedal, B., Seglem, K. B., Jensen, S. L. (2009) *Avhengig og selvstendig. Enslige mindreårige flyktningers stemmer i tall og tale*. (Nasjonalt folkehelseinstitutt rapport: 2009:11) Hentet fra: <https://www.fhi.no/globalassets/dokumenterfiler/rapporter/2009-og-eldre/rapport-200911-pdf-.pdf>
- Pettersen, T. (2006). *Omsorg som etisk teori*. Norsk filosofisk tidsskrift, 41(2), 151-163.
- Pettersen, T. (2011). *Filosofiens annet kjønn*. Pax Forlag, Oslo.
- Rasmussen, T. (2003). *Mobile medier og individualisering. I: K. Lundby (red.), Flyt og forførelse - fortellinger om IKT*. Oslo: Gyldendal norsk forlag
- Ruyter, K.W. & Vetlesen, A. J. (red.) (2004): *Omsorgens tvetydighet – egenart, historie og praksis*. Gyldendal Akademisk
- Safko, Lon. (2010) *The Social Media Bible: tactics, tools, and strategies for business success*. 2.edition. Hoboken, N.J.:Wiley.
- Sagdahl, M., (2018): *Etikk*. I Store norske leksikon. Hentet fra: <https://snl.no/etikk>
- Skagen, R. (2011) *Bosetting av enslige mindreårige flyktninger i Trondheim kommune : en undersøkelse om fordeler og muligheter*, Trondheim: NTNU.
- Slette-meås, D. (2007) *Barn og unge i den nye mediehverdagen – etnisitet, kultur og tradisjon* (SIFO oppdragsrapport nr.1 - 2007) Hentet fra: http://www.hioa.no/extension/hioa/design/hioa/images/sifo/files/file71101_oppdagsrapport_2007_-_1_-_barn_og_unge_i_den_nye_mediehverdagen_-_web1.pdf
- Staude, Marthinsen (2012) *Sosial kommunikasjon*. Kommuneforlaget
- Stavanger kommune (2018) *Botiltak for enslige mindreårige flyktninger (EMbo)* Hentet fra: <https://www.stavanger.kommune.no/helse-og-omsorg/barnevern/embo---botiltak-for-enslige-mindrearige-flyktninger/>
- Svendsen, S., Thorshaug, K., Berg, B. (2010) *Boløsninger for enslige mindreårige flyktninger Erfaringer fra to bykommuner. Avdeling for mangfold og inkludering*. Hentet fra: <https://samforsk.no/SiteAssets/Sider/publikasjoner/EM-rapport%20m%20omslag.pdf>
- Sørensen, B.A. 1982: "Ansvarsrasjonalitet. Om mål-middel tenkning blant kvinner," s. 392–402. I Harriet Holter (red.). *Kvinner i fellesskap*. Oslo: Universitetsforlaget
- Thagaard, T. (2009). *Systematikk og innlevelse - En innføring i kvalitativ metode*. 3. utg. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke As
- Tjersland, O.A., Engen, G., Jansen, U. (2010). *Allianser: Verdier, teorier og metoder i sosialt arbeid*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

- Tjora, A. (2012). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (2 utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Valkenburg, P M. Peter, J. & Schouten, A. P. (2006). *Friend Networking Sites and Their Relationship to Adolescents' Well-Being and Social Self-Esteem*.
- Ve, H. (1999) *Rasjonalitet og identitet*. Oslo: Pax
- Veland, J. (2004): ”Del III Barnevernets rammebetingelser og legitimitet,” s. 164–214. I T. Havik, M.Y. Larsen, S. Nordstoga og J. Veland (red). Barnevernet. Forutsetninger og gjennomføring. Oslo: Universitetsforlaget
- Wibeck, V. (2000). *Fokusgrupper – Om fokuserande gruppintervjuer som undersökningsmetod*. Lund: Studentlitteratur, Sverige
- Wærness, K. (1992) [1987]) *On the rationality of caring*, s. 207–234. I Anne Showstack Sassoon (red.): *Women and the state*. London: Routledge
- Wærness, K. (1995) *Epilog*, s. 224–235. I Ove Bjarnar 1995: *Veiviser til velferdssamfunnet. Norske Kvinners Sanitetsforening 1946–1996*. Bind 2. Oslo: Norske Kvinners Sanitetsforening

Vedlegg 1- Invitasjonsbrev

Forespørsel til deltakelse i masterprosjekt

” Hvordan bruker sosialarbeidere sosiale medier i moderne institusjonsarbeid?”

Avgrensning: Botiltak for enslige mindreårige flyktninger

Jeg studerer master i barnevern ved Høyskolen i Oslo og Akershus og jobber for tiden med en masteroppgave hvor jeg undersøker hvordan denne virksomheten bruker sosiale medier i sitt arbeid med enslige mindreårige flyktninger. Jeg vil gjerne invitere dere ansatte til et gruppeintervju, hvor vi diskuterer i felleskap ulike temaer innenfor denne problemstillingen. Diskusjonen skal foregå på lett og uformell måte, hvor alle bidrag er like nyttige.

Jeg har valgt dette temaet fordi det er utrolig spennende å se på utbredelsen om hvordan vi bruker sosiale medier, som et nytt fenomen. Sosiale medier byr på en rekke muligheter, og representerer en utmerket mulighet til direkte dialog med virksomhetens interesser, og en god arena for å bygge og vedlikeholde relasjoner til alle de som befinner seg i virksomhetens omgivelser. Men det kan også by på utfordringer, som blant annet personvern og hvordan sosiale medier representerer en gråsoner mellom privatlivet og jobb.

Ved denne invitasjonen håper jeg du som ansatt har lyst å bli med på et fokusgruppeintervju, hvor formålet er å få frem forskjellige synspunkter på problemstillingen, og ikke ha til formål å komme til enighet til løsninger på spørsmålene. Fokusgruppeintervju kjennetegnes av en ikke-styrende intervjustil, og der det først og fremst er viktig å få frem mange forskjellige synspunkter om dette emnet. Jeg som moderator presenterer problemstillingene, og går gjennom spørsmålene hver for seg som skal diskuteres. Ved denne diskusjonen ønsker jeg å ha en velvillig og åpen atmosfære der man kan uttrykke seg som den man er.

Håper å høre fra dere.

Mvh

Julie Lohne Berntsen

Høyskolen i Oslo og Akershus

Veileder: Marit Haldar

17.01.2018

Vedlegg 2- Intervjuguide

Intervjuguide fokusgruppe intervju

Problemstilling:

«Hvordan bruker sosialarbeidere sin private mobiltelefon og sosiale medier i arbeid med enslige mindreårige flyktninger?»

1. Hvordan bruker dere ansatte sosiale medier i jobbsammenheng?

- Hva bruker dere det til? Hvordan gjør dere jobben deres gjennom mediene?

2. Hvor går skille mellom jobben og privatlivet for dere ansatte ved boligene? Hvor mye innblikk får ungdommene i deres private liv, både gjennom sosiale medier og utveksling av personlig informasjon?

- Hvordan påvirker dette relasjonen mellom dere? Både ungdommene, og mellom dere ansatte seg i mellom
- Hvor går grensene for kontakt?
- Hvilke medier brukes for å komme i kontakt?
- Hvordan påvirker det deres rolle som profesjonelle?

3. Hva tenker dere om de etiske grensene for bruk av sosiale medier i dette yrket, hvor man er tett på etikk og relasjoner?

- Hvor går de etiske grensene for kontakt?
- Hva er konsekvensene?

4. Positive og negative sider ved bruk av sosiale medier i moderne institusjonsarbeid

Vedlegg 3- Godkjenning

Marit Haldar
Pilestredet 35
0130 OSLO

Vår dato: 17.01.2018

Vår ref: 58264 / 3 / STM
Deres ref:

Deres dato:

Forenklet vurdering fra NSD Personvernombudet for forskning

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 10.01.2018. Meldingen gjelder prosjektet:

58264
institusjonsarbeid?

Hvordan brukersosialarbeidere sosiale medier i moderne

Avgrensing: Ansatte på omsorgsbolig for enslige mindreårige flyktninger

Behandlingsansvarlig

Høgskolen i Oslo og Akershus, ved institusjonens

øverste leder Daglig ansvarlig Marit Haldar

Student

Julie Lohne Berntsen

Vurdering

Etter gjennomgang av opplysningene i meldeskjemaet med vedlegg, vurderer vi at prosjektet er omfattet av personopplysningsloven § 31. Personopplysningene som blir samlet inn er ikke sensitive, prosjektet er samtykkebasert og har lav personvernulempe. Prosjektet har derfor fått en forenklet vurdering. Du kan gå i gang med prosjektet. Du har selvstendig ansvar for å følge vilkårene under og sette deg inn i veiledningen i dette brevet.

Vilkår for vår vurdering

Vår anbefaling forutsetter at du gjennomfører prosjektet i tråd med:

- opplysningene gitt i meldeskjemaet
- krav til informert samtykke
- at du ikke innhenter [sensitive opplysninger](#)
- veiledning i dette brevet
- Høgskolen i Oslo og Akershus sine retningslinjer for datasikkerhet

Veiledning

Krav til informert samtykke

Utvalget skal få skriftlig og/eller muntlig informasjon om prosjektet og samtykke til deltakelse. Informasjon må minst omfatte

- at Høgskolen i Oslo og Akershus er behandlingsansvarlig institusjon for prosjektet
- daglig ansvarlig (eventuelt student og veileder) sine kontaktopplysninger prosjektets formål og hva opplysningene skal brukes til

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

- hvilke opplysninger som skal innhentes og hvordan opplysningene innhentes
- når prosjektet skal avsluttes og når personopplysningene skal anonymiseres/slettes

På nettsidene våre finner du mer informasjon og en veiledende mal for [informasjonsskriv](#).

Forskningsetiske retningslinjer

Sett deg inn i [forskningsetiske retningslinjer](#).

Meld fra hvis du gjør vesentlige endringer i prosjektet

Dersom prosjektet endrer seg, kan det være nødvendig å sende inn endringsmelding. På våre nettsider finner du svar på hvilke [endringer](#) du må melde, samt endringsskjema.

Opplysninger om prosjektet blir lagt ut på våre nettsider og i Meldingsarkivet

Vi har lagt ut opplysninger om prosjektet på nettsidene våre. Alle våre institusjoner har også tilgang til egne prosjekter i [Meldingsarkivet](#).

Vi tar kontakt om status for behandling av personopplysninger ved prosjektslutt

Ved prosjektslutt 15.05.2018 vil vi ta kontakt for å avklare status for behandlingen av personopplysninger.

Gjelder dette ditt prosjekt?

Dersom du skal bruke databehandler

Dersom du skal bruke databehandler (ekstern transkriberingsassistent/spørreskjemaleverandør) må du inngå en databehandleravtale med vedkommende. For råd om hva databehandleravtalen bør inneholde, se [Datatilsynets veileder](#).

Hvis utvalget har taushetsplikt

Vi minner om at noen grupper (f.eks. opplærings- og helsepersonell/forvaltningsansatte) har [taushetsplikt](#). De kan derfor ikke gi deg identifiserende opplysninger om andre, med mindre de får samtykke fra den det gjelder.

Dersom du forsker på egen arbeidsplass

Vi minner om at når du [forsker på egen arbeidsplass](#) må du være bevisst din dobbeltrolle som både forsker og ansatt. Ved rekruttering er det spesielt viktig at forespørsel rettes på en slik måte at frivilligheten ved deltakelse ivaretas.

Se våre nettsider eller ta kontakt med oss dersom du har spørsmål. Vi ønsker lykke til med prosjektet!

Vennlig hilsen

Marianne Høgetveit Myhren

Siri Tenden Myklebust

Kontaktperson: Siri Tenden Myklebust tlf: 55 58 22 68 / Siri.Myklebust@nsd.no